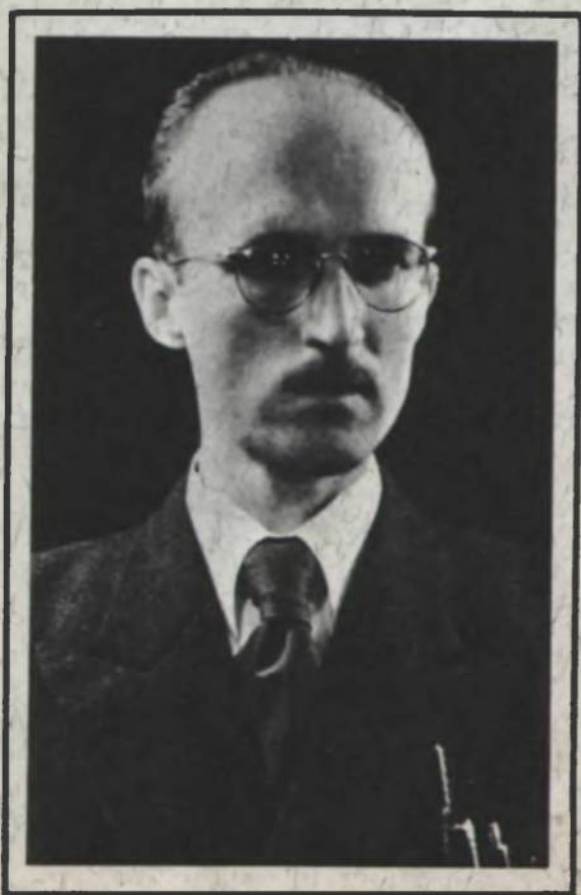

Ч. 3 (186) Р. XL

Авангард

ЖУРНАЛ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДИ

Авангард

ЖУРНАЛ УКРАЇНСЬКОТ М О ЛОДИ

КРАЙОВІ ПРЕДСТАВНИЦТВА:

Вел. Британія
Ukr. Youth Ass'n
с/о Mrs L. Fostun
49 Linden Gardens
London W2 4HG

Австралія
Miss Irena Kohut
7 Damian Court
Glenroy, Vic. 3046

Бельгія
Union de la Jeunesse
Ukrainienne en Belgique
72 Blvd. Charlemagne
Bruxelles

Франція
Union de la Jeunesse
Ukrainienne en France
186 Blvd St. Germain
75006 Paris

ЗСА
Ukr. Amer. Youth Ass'n
с/о Mrs M. Piatka
P.O. Box 211
New York, N.Y., 10276

Канада
Ukr. Youth Ass'n of Canada
National Executive
83 Christie
Toronto, 4 Ont.
Canada — M6G 3B1

Аргентина
Association Juvenil Ucraina
Sr. W. Zastawnyj
Soler 5039
Buenos aires

Німеччина
Vereinigung der Ukr. Jugend
8 München 80
Zeppelin Str. 67
Germany

Бразилія
Jan Kuchar
Rua Baia Grande, 146
Vila Bela 03202
São Paulo, SP

КВАРТАЛЬНИК
ВИДАЄ
ЦЕНТРАЛЬНА УПРАВА СУМ

AVANTGARDE QUARTERLY

Official Press Organ of the Ukrainian
Youth Association in Exile

AVANTGARDE — TRIMESTRIEL

Revue de jeunes éditée par le
Comité Central de l'Union de la
jeunesse ukrainienne en exil

*Редагує колегія, Головний редактор — Осип Рожка
Графічне оформлення: Графік Яків Гніздовський
Редакційне листування й матеріяли
надсилати на адресу Редакції:*

«AVANTGARDE» 136 2nd Ave., New York, N.Y. 10003, USA

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ НА 1986

<i>Країни:</i>	<i>Річно:</i>
ЗСА	15.00 дол.
КАНАДА	16.00 дол.
ВЕЛ. БРИТАНІЯ	6.50 ф. ст.
АВСТРАЛІЯ	15.00 авс. дол.
БЕЛЬГІЯ	500.00 б.фр.
ФРАНЦІЯ	75.00 ф.фр.
НІМЕЧЧИНА	30.00 н.м.
АРГЕНТИНА	80.00 пезо
БРАЗІЛІЯ	2500.00 круз.

СТОЯТИМЕМО ВІРНО НА СТОРОЖІ ЙОГО ІДЕАЛІВ...

Сьогодні відправили ми на вічний спочинок великого, державного мужа, якого ненадібно покликала Божа рука в небесне царство. Для нас це болючий удар, бо покійний Голова Проводу ОУН був особливо щирим приятелем сумівської молоді, якій присвячував багато уваги, бачачи в ній здорові сили, які могли б зміцнити кадри українського визвольного руху. Сьогодні наші націоналістичні і сумівські прапори журливо похилилися, віддаючи пращальний салют одному з останніх творців державницької епохи українського народу, яка була започаткована славним Актом 30-го червня 1941-го року. Ми клонимо наші голови перед його маєстатом революціонера, політичного мислителя-ідеолога, державного мужа — прем'єра України і Голови Проводу Організації Українських Націоналістів, Голови Антибольшевицького Бльоку Народів та довголітнього Голови Європейської Ради Свободи та члена Президій різних світових антикомуністичних міжнародніх рухів.

Жалібна громадо! Є невимовно важко схопити кількома словами все пережите, dokonane і заплановане цією Великою Людиною, бо щойно сьогодні українська еміграція, яка ще не зуміла доцінити повністю Його знаменну особистість й історично dokonane діло проголошення Акту Відновлення Української Державности з доручення Проводу ОУН, зможе оцінити Його велич, безстрашність перед ворогом, його державницьке поступування, його віддану Україні революційну думку і Чин та широку візію християнської вільної української держави! На сторожі цього думання і його реалізації він поставив своє життя, свій світлий Чин, як це робили його друзі, з якими він очолював революційні кадри ОУН чи то Степан Бандера, чи Тарас Чупринка — Роман Шушевич, чи тисячі інших, які на жертovníку Нації для світлого майбутнього України складали своє молоде життя!

Сумівська молодь прислухалася до Його слів, до слів цього безстрашного візйонера-ідеаліста і революціонера, який не лякався арештовань і тюрем польської шовіністичної влади, а глибоко аналізував політичні обставини і події і перед своїм членством та молодшими кадрами, розгортав візію — післанницької місії України проти большевицької ідеології комунізму, проти російського шовінізму; це він підніс як визвольний прапор народів поневолених Москвою, — Україну, говорячи вже на суді в 1936 р. про АБН, який ще тоді не існував. Ось слова цього політичного великого мислителя:

"Україна повинна стати ідейним, моральним і культурним центром, довкола якого повинні зосереджуватися змагання інших поневолених народів. Україна має бути їхнім ідейним і моральним провідником у їхніх визвольних змаганнях."

Мало хто з молодшої генерації в рядах сумівської молоді по дружньому і щирому розмовляючи з Головою Проводу ОУН, догадувався, що за Людиною великої скромності скривається автор численних розвідок про проблеми Крайової боротьби у світлі націоналістичної ідеології і тактики революційного руху, колишній редактор численних підпільних видань, які виховували не одного революціонера його доцільним ідеологічно-політичним вишколом чи статтями на відтинку військового-бойового вишколу, які появлялися в його бюлетенях. Він глибоко жив ідеалом самостійної української Держави і не боявся це заявити польському окупантові, як він це зробив на варшавському процесі в 1936-му році: "Змислом мого цілого життя було, є і буде: Україна вільна, Україна соборна, Україна без холопа і пана." Не одна молода людина була здивована його революційним набутком.

П'ять років відмучився Голова в польських в'язницях важко поневірюючись, а опинившись на волі поза Україною виконував різні доручення Проводу у різних країнах Європи тримаючи все живий зв'язок з Степаном Бандерою та іншими провідними діячами українського визвольного руху.

Ярослав Стецько був людиною, яка вміла оцінювати людей і, революційну ситуацію чи загравання, і тому коли дійшло до вибору між революційною ідеологією чи впливами чужих ідеологій, сл.п. Голова Проводу оприділився по стороні Степана Бандери та крайовиків і увійшов до революційного проводу ОУН Степана Бандери.

Може ніхто так досконало не оцінив особистість Ярослава Стецька перед запланованим Актом 30-го червня як товариш по зброї і ідеї покійного Голови д-р Микола Климишин: "На нарадах (Проводу) брали до уваги призначення друга Ярослава Стецька на голову Тимчасового Управління. Йшлося про те, щоб на випадок німецької репресії людина, що буде на тому пості, не заломилася під загрозою концентраційного табору, ані навіть смерті, а гідно репрезентувала український нарід.

Стецько був випробуваний у попередньому своєму житті як людина гідна найвищого довіря і тому він дістав те важливе, почесне, але й найнебезпечніше завдання."

І в тому невміруща заслуга Голови, що проголосивши Акт 30-го Червня 1941 року про відновлення української державности та створивши український уряд за благословенням українських церков, він не заламався перед ворогом, який домагався відкликання Акту, розв'язання уряду, а в імені поневоленої нації кинув виклик німецьким окупантам твердим рішучим — ні!

Чотири роки німецького концтабору його фізично вичерпали: та це йому було байдуже — він доконав чин історичної вартості, чин Нації, яка поновно заявила свою волю до державного незалежного самостійного життя а це Чин, якому вічно жити разом з його Творцем з рамени ОУН і Головою Державного Правління!

З підірваним здоров'ям взявся Голова у повоєнні роки організувати відновлення на чужині АБН-у створеного в житомирських лісах в 1943 р. Політично вироблена і по державницькому думаюча людина разом з пані Славою, зуміли поставити українську справу на широкий форум східньо-європейських народів, які ненавиділи Москву і хотіли звільнити з-під її панування а згодом на широку арену світову, стаючи співтворцем Світової Антикомуністичної Ліги — діючи активно у азійській антикому-

ністичній лізі а також стаючи творцем Європейської Ради Свободи в яку ввійшли заслужені державні діячі вільних країн заходу, які поборюють большевицьку Москву.

Сумівська молодь все йшла на зустріч вимогам Голови чи його проханням: вислати делегатів на якунебудь конференцію чи до Мадриду, чи в Манілі, чи в Брюсселі, чи то Мехіко, чи Японії, а навіть не вагалася вислати делегатів на Антисоціалістичну Конференцію до Нікарагви, яка в той час була в заколоті революції.

Сумівська молодь радо вітала Голову Проводу на своїх оселях, в осередках, на крайових і світових з'їздах, на краєвих і світових здвигах — всюди його вітала і уважно прислухалася до його слів привітання або дружнього повчання, а чи аналізу політичної ситуації.

Ось так в своїх привітах сумівським здвигом Голова настоював на єдності поколінь, яка полягає в спільній ідеї і чині — тому цей чин єднав покоління революціонерів Степана Бандери із поколінням 60-их років через їх одержимість Україною і виступами в її обороні. Зарицька, Горська, Горбовий, Лук'яненко як і творці Акту 30-го червня всі страждали одною ідеєю і вмирили за неї. Голова все дивився на молодь як на пробойову силу і все рівняв її до молоді 40-их років яка діяла рішуче так як це робили революціонери 30-их років чи робило покоління 60-их років.

У привіті сумівської молоді в Лестері в 1974 р. Голова виступаючи особисто наголошував сумівській молоді — що ідея двох батьківщин облудна, що немає двох батьківщин. Голова виразно підкреслював, що ми не є ніякою етнічною групою в рамках чужої нації — американської, канадської чи аргентинської, ані наша молодь, яка народившись у Велико-Британії стала автоматично британськими громадянами не є складовою частиною англійської нації українського походження, але складовою частиною іншого духовного організму української нації." Голова закликав молодь дією наблизити Великий День розправи з окупантом.

Ще на Різдво цього року сл. п. Голова прислав членам Центральної Управи теплий привіт, висловлюючи побажання, щоб Центральна Управа СУМ у своїй жертвенній праці і благодарній праці, як її назвав сл. п. Голова, ставила завжди на перше місце понад все інше виховання — підготову виховників, бо Голова вважав, що прийшов уже найтрудніший час безпосередньої підготовки до прямої боротьби за визволення України.

Не один раз бував Голова на наших літніх таборах, оселях, з'їздах, здвигах сумівської молоді чи на зимових таборах на Франкополі в Бельгії. Всюди його присутність залишала нестерте враження скромної, але великої Людини, державного Мужа. Його любов до молоді була велика. Він її повчав, виховував унапрямував бо знав, що будуче нашої еміграції і сподівання Батьківщини України від неї залежить. І ось ще кілька місяців тому, наспів привіт Голови на XXI-ий Крайовий З'їзд СУМ в Канаді, який ми хочемо зачитувати, бо це наче передсмертне завіщення великого державного мужа української сумівської молоді:

"Пам'ятайте завжди про те, що ви молоде покоління — вже сьогодні мусите співнести відповідальність за діло визволення України. Зосередіть свою увагу на виховні завдання, не так на вигідні умовини. Подбайте про те, щоб мали Ви добрих виховників, постійно діючих, систематично, пляново. СУМ має великі традиції соборницької, національно-визвольної організації. СУМ в Україні був тим чим було юнацтво ОУН, з рядів

якого вийшли герої типу сл.п. Миколи Лемика, а СУМ має Павлушкова, що вже давно став все українською постаттю — прикладом для всього українського покоління, зокрема молодого. Спілка Української Молоді була в Україні конспіративною, підпільною, визвольною організацією молоді. Не "ГПУ її створило", але волелюбний дух, патріотичне горіння української молоді спільно з СВУ Єфремова. СУМ має бути резервуаром, з якого черпатиме патріотично, в національному дусі вихованих борців — сьогоднішня революційна сила, що діє в Україні, яка створила спільно з УПА героїчну епоху нашої історії — революційна ОУН. Зверніть свою молодечу увагу на молодих українських патріотів, які прибули до Вас останньо залишивши чужу землю, бо здебільша їхні батьки були прогнані з рідних земель, але рідних земель під Польщею вони не забули..... І далше "Погорджуйте вигідним життям! Жийте небезпечно! Ставте ідеальне над матеріальним! Гідно вшануйте 45-річчя відновлення Української Державності Актом 30. червня 1941 року, як теж інші світлі річниці сього року. Будьте прикладом ідеалізму і патріотизму, притягаючи силою для всієї української молоді!

Молодь ОУН — покоління 30-их років — створило основи, з яких вросли нові покоління борців за волю України. Вона, на чолі із Степаном Бандерою, Романом Шухевичем, Данилишином і їм немає числа — створила легенду нескореної нації, епоху двофронтової боротьби України.

Хай приклад Юрія Шухевича завжди присвічує Вам на шляху боротьби!

Розгортайте масові акції в обороні України!

Ясно і чітко ставте завжди ідею: Української Самостійної Держави і розвалу російської тюрми народів на національні держави в етнографічних кордонах!

Немає прав людини — одиниці без власної незалежної держави!

Тому в центрі уваги завжди мусить стояти: державна незалежність!"

Це не був тільки уривок привіту сумівської молоді — це був змісл всього життя сл.п. Провідника ОУН Ярослава Стецька. Він же писав ще недавно про себе на Великдень в квітні 1982 року: "Посвята кожного з нас має однакому етичну вартість і однаково з ідейно-морального боку важить перед Україною і нашим Творцем. Кожний з нас уже душею вріс у боротьбу і працю за Великий Ідеал і ледве чи без виповнювання свого обов'язку супроти Ідеї міг би існувати. Моя діяльність вже не є моєю заслугою не є моїм відреченням від чогось особисто відраднішого, бо вона стала вже нерозривною частиною духовости кожного з нас, які боряться за найвищий ідеал Нації. Чи могли б ми без боротьби чи дії за її здійснення жити?" запитував Голова.

У цій сумній хвилині наше членство, в жалобі по всьому світі, схилає голови перед великим державним мужем, щирим і відданим приятелем сумівської молоді, про яку ніколи не забував і нею щиро піклувався як майбутністю української Нації. Ми пращасмося з його тлінними останками, та в серці зберігатимемо його непохитний дух як і Чин, який житиме в переказах про його життя і легендарні вчинки, про Чин його, який творив новітню світлу добу української держави всупереч волі окупантів, затяту боротьбу на життя і смерть з двома найбільшими потугами світу цього. Сумівська молодь зберігатиме вірно між державницькими чинами нашого століття, світлий чин Акту 30-го червня та взоруватиме виховання своєї

На тризні промовляє д-г Е. Гановський

молоді на Його світлому життю, в якому нероздільно поєдналися глибока політично-державницька і революційна думка із революційним безстрашним Чином, коли цього вимагало добро Нації. Спи, Друже Провіднику, тихим і блаженним сном — сумівські серця зберігатимуть пам'ять про твої незабутні великі діла!

Опечалена пані Славо, Ви, як вірний супутник Вашого активного Мужа, сл.п. Голови, були невисипуючо його дорадницею і з стратою великого державного мужа понесли й глибоку особисту втрату любого чоловіка і друга в боротьбі. Прийміть наші глибокі співчуття і доземний поклін Вашій печальній скорботі.

Е. Гановський
Голова ЦУ СУМ

**Центральна Управа
СПІЛКИ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ**

ділиться

**з усім своїм членством болючою вісткою, що
5-го липня 1986 року
відійшов у вічність**

сл. п. ЯРОСЛАВ СТЕЦЬКО

**Голова Державного Правління, Голова Проводу
Організації Українських Націоналістів,
Голова Центрального Комітету Антибольшевицького
Бльоку Народів і Почесний Член Президії
Європейської Ради Свободи.**

Відійшов один з найкращих синів України — непохитний Революціонер, Провідник, Державник і Соборник. Дост. Ярослав Стецько був великим приятелем сумівської молоді, чин і творчість якого були духовою наснагою для молоді об'єднаної в СУМ.

Його діла не померкнуть! Вони виховуватимуть і мобілізуватимуть нові покоління в готовості служити найвищим ідеалам української Нації.

**Вічна Слава Творцеві Історичного Чину Нації
і Борцеві Української Національної Революції!**

Нью Йорк, 6 липня 1986

Центральна Управа СУМ

ПРАЩАЛЬНЕ СЛОВО — ВІД УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ

Я є частиною моєї української нації, і всі мої прямування є до нації і всього, що випливає з її потреб". Згідно з цим твердженням Ви, наш дорогий Друже Голово і Провіднику, спрямували в першій мірі своє життя, а в другій Ви намагалися скерувати нас, українську молодь. Сьогодні працюємо Вас від імені української молоді, якою Ви так журилися, над якою Ви так працювали, від молоді, яка Вас полюбила як батька та старалася Вас зрозуміти і наслідувати.

Свідома молодь шукала, і далі шукає правильного шляху для свого життя, намагається знайти сенс свого буття тут на землі. Ви Вашим прикладом, Вашою ідейністю допомогли молоді знаходити цей сенс. Ви своєю глибокою вірою в Бога і Вашим хотінням служити Батьківщині були прикладом для молоді. Ви як практикуючий християнин, як відданий син свого народу доказали молоді значення гасла "Бог і Україна". Ви доказали, що можна осягнути в житті, коли людина має сильну волю і готова віддано і жертвенно працювати.

Ставши перед Творцем, Ви мали право сказати: "Господи, ти дав мені 5 талантів — ось я придбав інших п'ять!" А відповідь напевно була такою, якої ми, віруючі християни, хочемо чути: "Увійди в радість Пана твого!" Господь Бог дав Вам ті таланти, а Ви їх використали для служіння Богові й Україні. Ви невтомно пригадували молоді, що Україна — це передусім духовна вартість і якість. Українська нація — це духовна єдність, яка живе у віках і єднає нас навіть тоді, коли її члени розкинені по світі, але вони пов'язані золотими духовними, традиційними, культурними та історичними нитками в одне суцільне, нерозривне ціле, освячене кров'ю за його збереження. Нас єднає велич нашої культури, наші старинні традиції, героїка нашої нації, передусім її кожночасного покоління — пролита кров за невмирущість ідеї вічної, універсальної України.

Ви пригадували нам, що нас єднає Українська Церква обох конфесій тотожного українського обряду, тотожної духовної традиції мучеництва. Наша патріотична ідея є нерозривно з'єднана з нашою християнською ідеєю. Христос і Україна — це одне нерозлучне ціле.

Через Вас та Вашу працю українська молодь зрозуміла, що, незважаючи на територіальну віддаленість, ми духовно становимо одну українську націю. Сьогодні наш духовний зір мусить бути скерований на країну героїв і мучеників, на країну непокірну і незламну, яка завжди наново вилонює нових героїв, яка завжди наново оживає борців за українську суверенність. Наша дальша дія, розвиток та поглиблення нашої ідейності, наше повне розуміння того, що молодь в Україні чекає на нашу солідарність з нею в чині, — усе це буде запорукою, що Ваша діяльність, Ваші прагнення не пішли на марно.

Степан Романів, Голова КУ СУМ в Австралії виголошує пращальне слово

Людина бажає в житті багато чого досягнути, старається завершити справу, яку вона розпочала. Боротьба, яку Ви вели, принесла Україні багато користи. Господь покликав Вас до себе скоріше, ніж Вам дано побачити обітовану нашу державну незалежність. Однак раз піднята боротьба буде доведена до завершення. Це надією наших душ об'єднаємо здійснити. Ви незабутній Друже, залишаєте людей молодшого віку, які прагнуть продовжити незавершену Вашу земну місію.

Пращаю Вас, дорогий Друже Голово, від імені української молоді. Дякуємо Всевишньому, що він дав українському народові такого відданого сина. Україна втратила велику Людину. Глибоко запали в наші серця слова із Вашого виступу на Львівському процесі 36-го року: "Я визнаю, що українська держава існує, існує потенційно в серцях українського народу. Не існує покищо реально, але існує морально. Існує також правно в наших душах. Змислом цілого мого життя була, є і буде Україна вільна і соборна. Ці слова будуть і нашим заповітом.

Висловлюю найглибші співчуття шановній пані Славі Стецько. Запевняю Вас що українська молодь буде вірним виконавцем заповіту Вашого дорогого Друга життя і боротьби.

Дорогий Друже Провіднику, нехай ця земля — чужа земля, збагачена грудка рідного чорнозему, буде Вам легкою. Молимо Бога, аби Він наблизив той день, коли Ваш прах у величавому поході перенесемо до вічного Києва — туди, куди Ваше ж серце протягом усього життя линуло. Вічна пам'ять!

Стефан Романів

ЖИТТЄВИЙ ШЛЯХ Я. СТЕЦЬКА

Січень 19, 1912 — † липень 5, 1986

Ярослав Стецько, обдарований великим розумом, уже на початку шкільного навчання відзначався непересічними інтелектуальними здібностями. У тернопільській гімназії він був першунем, а іспит зрілості склав з відзначенням.

Від зарання своїх років включився у підпільну конспіративну працю Української Націоналістичної Молоді, пізніше належить до Української Військової Організації (УВО). По закінченні середньої школи у 1929 році, маючи тоді 17 років, студіює правничі науки й філософію у Краківському та Львівському університетах до 1934 р. За активну боротьбу для визволення України, як член УВО, а пізніше ОУН, був кілька разів арештований польською поліцією (1930, 1932, 1933), а в 1934 засуджений польським судом на 5 років важкого ув'язнення за підпільну діяльність, але звільнений на підставі амністії на початку 1936.

У тридцятих роках Я. Стецько був ідеологічним референтом Крайової Екзекутиви ОУН і головним редактором підпільних видань ОУН. В організаційних справах кількакратно нелегально відбував поїздки по країнах Західної Європи.

Полк. Євген Коновалець, Провідник УВО-ОУН, дуже високо цинив віддану працю Я. Стецька, якого у січні 1938 уповноважив організувати Великий Збір ОУН.

У Крайовій Екзекутиві ОУН упродовж років співпрацював і пізніше був суджений у т. зв. Львівському процесі — травень-липень 1936 — разом зі Степаном Бандерою, Романом Шухевичем та іншими членами ОУН.

У 1939 підготовляє й бере участь у другому т.зв. Римському Конгресі ОУН.

У 1940 році Ярослав Стецько належить до революційного Проводу і стає заступником Степана Бандери. У своїй праці "За правильність генеральної політики ОУН" він відзначає, що Німеччина програє війну на Сході, якщо не підтримає УССД і концепцію розвалу російської імперії. З вибухом німецько-російської війни у 1941 році Ярослав Стецько повертається з групою провідних членів ОУН в Україну і 30 червня 1941 року у Львові проголошує відновлення Української Держави й є обраний Національними Зборами головою Українського Державного Правління. Український народ активно включився у будівництво відновленої держави, а найвищі ієрархи Українських Церков — Католицької і Православної благословляють Акт 30 червня і закликають до послуху українській владі.

12 липня 1941 німецька влада арештує Ярослава Стецька разом із Степаном Бандерою та іншими членами УДП і вивозить їх до концтаборів. Починаються масові арештування й переслідування українських самостійників. Ультиматум Гітлера — відкликати відновлення української держави — Ярослав Стецько, як голова УДП, категорично відкинув, і тоді його заслали до концентраційного табору в Саксенгаузені, де перебував у бункрі смерті до вересня 1944 року. Після звільнення пощастило йому втекти з-під нагляду гестапо, і він пробивався до Мюнхену в американській окупаційній зоні Німеччини. Під час утечі, під час бомбардування, був важко поранений.

У 1945 р. Крайова Конференція ОУН обирає Я. Стецька членом Бюра Проводу ОУН, до якого належать — Степан Бандера й Роман Шухевич, себто найвища влада Українського Визвольного Руху.

У 1946 р. Ярослава Стецька обрано президентом АБН й на цій посаді залишається до кінця свого життя.

АБН під проводом Я. Стецька виростає у велику протикомуністичну організацію, яка стала відома в усьому світі своїми політичними й дипломатичними досягками.

Він відбуває постійні поїздки і зустрічі з багатьма політичними й дипломатичними діячами, виступає на різних міжнародних конференціях у багатьох країнах західного світу і також перед українською громадою.

Своїм головним завданням Ярослав Стецько поставив мобілізувати українські світові сили на боротьбу з Москвою за визволення всіх поневолених нею народів. З цією метою Я. Стецько відбув численні поїздки до таких країн: Вільний Китай, В'єтнам, Австралія, Тайланд, Туреччина, Канада, Мехіко, Гватемала, ЗСА, Франція, Англія, Італія, Еспанія, Португалія, Японія, Корея, Філіппіни, Малта, Данія, Швеція, Бельгія, Голландія і ін.

У березні 1958 року Я. Стецько взяв участь у підготовчій Конференції у місті Мехіко з метою заснувати Світову Антикомуністичну Лігу.

На засновчих зборах в 1970 році в Токіо його обирають членом Екзекутиви Світової Антикомуністичної Ліги. Він був ініціатором і співзасновником Європейської Ради Свободи, і довгі роки був членом Екзекутиви ЕРС, а вкінці був обраний досмертним членом почесної Президії ЕРС.

Я. Стецько був об'єктом декількох безуспішних спроб атентату з боку КГБ, згідно з заявою в часі розправи перед німецьким судом у червні 1962 року Б. Сташинського, агента московської державної безпеки (КГБ) й вбивці Степана Бандери.

У 1968 Я. Стецька обирають головою революційної ОУН. До кінця свого життя Голова, не зважаючи на важкі терпіння, спричинені страшною недугою, постійно цікавиться усіма проблемами українського політичного життя, приймає звіти й дає напрямні для праці ОУН, диктує привіти й відповіді на листи. Як надзвичайно релігійно-справедлива людина, глибоко віруюча у Бога Творця, постійно турбується справами церковного життя, був великим сподвижником Українського Патріярхату і приятелем Патріярха Йосифа Сліпого, якого називав Батьком, з яким постійно переписувався. З ієрархами обох наших Церков утримував дружні і листовні взаємовідносини. Останньо, будучи уже дуже виснаженим хворобою, написав статтю для "Шляху Перемоги" під заголовком "В обороні українського Тисячоліття" за підписом "Б. Озерський".

У його важкій і відповідальній праці для справи визволення нашого народу, якому він віддав себе всеціло, йому постійно допомагала й була невідступною опікункою в часі хвороби його вірна дружина Слава.

Голова Ярослав Стецько залишив українській нації багату спадщину своїх статей, написаних під різними псевдонімами. Не зважаючи на переважання різними справами, він майже кожного тижня своїми цінними статтями збагачував "Шлях Перемоги", яким особливо, як офіціозом Організації, опікувався. Це саме можна сказати й про "Визвольний Шлях" та про інші наші націоналістичні видання.

Віriamo, що незабаром появиться збірник творів із більшою біографією нашого незабутнього Провідника ОУН, Голови Українського Державного Правління, який віддав усе, щоб тільки жила Україна.

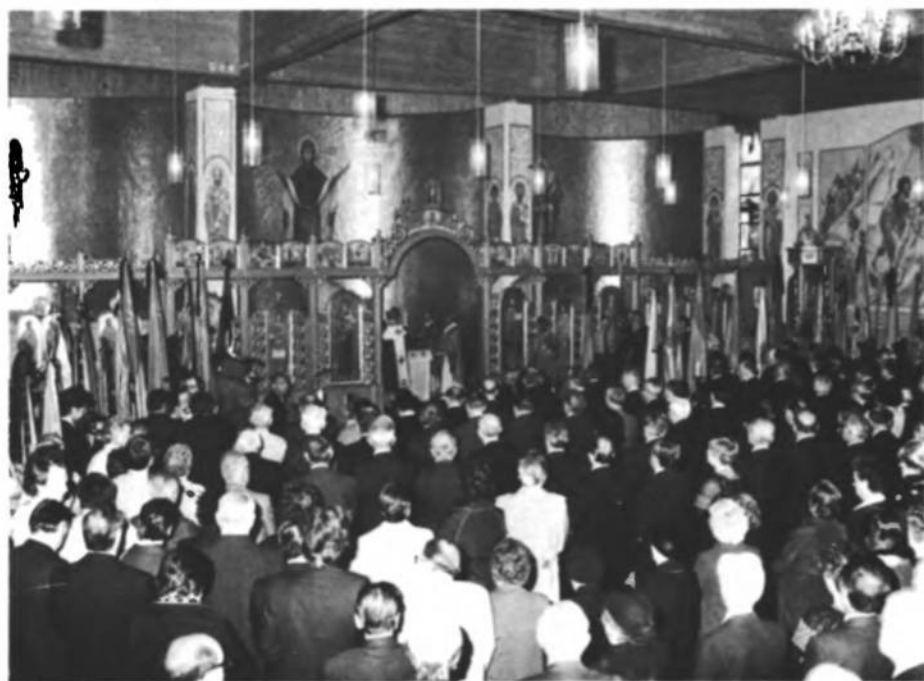
Схиляємо низько голови перед Його Світлою постаттю.

ПОХОРОН СЛ.П. ЯРОСЛАВА СТЕЦЬКА

Осиротіла Україна, осиротіла українська нація, бо безпощадна смерть 5 липня 1986 року, на чужині, забрала Голову Українського Державного Правління, президента АБН, Провідника Революційної ОУН, котрий формував півсторіччя визвольних змагань України — сл.пам. Ярослава Стецька.

Жалібно неслося відлуння церковних дзвонів Св. Софії в Римі та скрізь, в Європі, Америках і в далекій Австралії. В неділю, 6 липня, на Богослужбах і Панахидах обидвох Церков піднеслося скорботне моління тих, котрі нещодавно просили Всевишнього за Його видужання з тяжкої недуги.

Вістка про смерть сл.пам. Ярослава Стецька рознеслася по всіх країнах ще у вечірніх годинах, в суботу, 5 липня і струмом болю прошила серця численних кадрів ОУН, молоді і всього патріотичного громадянства.

Працальні відправи у катедрі св. Покрови у Мюнхені

Духовенство православне і католицьке молиться за спокій душі сп.п. Ярослава

Вістку цю передав засобом масової інформації Провід ОУН. Німецьке Пресове Агентство ДПА повідомило, що "помер колишній прем'єр-міністр України, котрий був також головою Організації Українських Націоналістів і Президентом Антибольшевицького Бльоку Народів, проживши 74 роки. Згідно з інформаціями АБН, Стецько очолював Український Визвольний Рух, будучи близьким співробітником і майбутнім наступником Степана Бандери, котрий в 1959 році із доручення советського уряду був замордований советським агентом у Мюнхені". Текст пресового повідомлення ДПА перебрали німецькі газети "Зюддойче Цайтунг" і "Ді Вельт" з 7. 7. 86 і "Мюнхенер Меркур" з 8. 7. 86 р. Вони також підкреслили факт, що Ярослав Стецько карався в нацистському концтаборі Саксенгаузен за проголошення УССД Актом 30 червня 1941 р. Лондонський "Таймс" з 10. 7. 86 р. помістив поминальну статтю під заголовком "Ярослав Стецько, український екзильний провідник", де в яскравий спосіб представлено історично-державницьку постать Провідника. Повідомлення про смерть Ярослава Стецька подало теж агентство "Ассосієтєд Прес".

На руки достойної Слави Стецько, вдови, наспіло невпинним Ритмом понад 300 телеграм та листів співчуття з усіх сторін світу. Одними з перших були телеграми від Ієрархії наших Церков, Патріярха УПКЦ, Верховного Архиепископа і Кардинала Мирослава Івана Любачівського, Митрополита УАПЦ Блаженнішого Мстислава Скрипника, президента ЗСА, Рональда Регена і його дружини Ненсі, секретаря Священної Конгрегації Східних Церков, Архиепископа Мирослава Марусина, багатьох Владик і

високопоставлених осіб українського та чужинецького політичного й громадського світу. Між ними, від президента Американської Ради Свободи і Світової Антикмуністичної Ліги, ген.-майора Джона Сінгльваба, почесного президента тієї Ліги китаєця Ку-Ченг-Канга, президента Європейської Ради Свободи, члена британського парламенту Джона Вілкінсона і від багато-багато інших визначних особистостей. Наспіло безліч телеграм від українських організацій і від визначних українців у вільному світі.

У церкві

Українська католицька катедра св. Покрови і св. апостола Андрія Первозванного в Мюнхені в день похорону 12 червня 1986 р. була виповнена по береги. О годині 10-ій маєстатично увійшли в храм 33 прапороносці на Заупокійну Службу Божу, за ними Родина Покійного, члени Проводу ОУН, СУВФ і представники українських і міжнародних організацій, а далі тисячна громада українців з Німеччини, Великобританії, Франції, Бельгії, ЗСА, Канади, Австралії, Аргентини, Австрії і Скандинавії.

Святу Літургію відправляв Владика-Екзарх Кир Платон Корниляк в сослуженні всеч. отців: архимандрита і митрата, проф. д-р І. Гриньоха, ген. Вікарія і митрата В. Турковиди, митратів О. Чайки з Монреалю й С. Їжика з Вінніпегу, отця Руша з Канади, оо. М. Мольчка і Є. Гарабача з Мюнхену. Від ієрархії УАПЦ взяв участь у Богослуженні о. архипротопревітер Палладій Дубицький. Молитовно та зворушливо співав чоловічий хор "Україна" під керівництвом Є. Задарка.

Замість домовини з Покійним, яка знаходилася в цвинтарній каплиці, на тетраподі в церкві виднів малий портрет сл.пам. Ярослава Стецька.

У перших лавках, крім Родини Покійного і членів Проводу ОУН, були представники українського політичного і наукового світу: президент УНР в екзилі — Микола Лівіцький, член ПУН-у — д-р Я. Маковецький, голова Політичної Ради ОУН з — мр Дарія Рабук, керівник УХУ — митр В. Турковиди, полк. Євген Рен і інші.

На цвинтарі

Остання дефіляда учасників похорону перед відкритою домовиною Покійного, прискішений ритм сердець і гаряча молитва до Всевишнього за спокій душі Великого Сина України і людська хвиля вливається до цвинтарної каплиці, яка ззовні замаєна десятками вінків з багатовимовними написами-лентами.

Точно о 1-ій годині появляється домовина з прахом сл.пам. Ярослава Стецька, вкрита національним прапором, під звуки музики "Аве Марія" Франца Шуберта. Соборна Панахида і жалобні звуки кінцевого "Вічная Пам'ять" будили в присутніх суміш невимовного жалю і спомини із численних зустрічей з Ярославом Стецьком за Його життя, що наповняли душі гордістю і вірою про невимовність ідей і чинів Його і про неминучість їх перемоги в майбутньому. Це почуття скріплювалося, слухаючи слова св. Євангелії від Йоана про воскресіння праведників, яке прочитав о. митрат В. Турковид.

У природі бують чуда. Цілий тиждень аж до суботи падав дрібний дощ, пронизуючи довкілля незвичним на літній період холодом і воло-

Дост. п-і Слава пращає вірного друга життя

гістю. В день похорону прояснилося і соняшне проміння райдужним світлом наповнило цвинтар-парк "Вальдфрідгоф", що в своєму лоні дав притулок тлінним останкам Провідників Степана Бандери і Степана Ленкавського, а тепер у цей соняшний день тисячна жалобна громада відпровожувала на вічний спочинок свого незабутнього Провідника, Державного-Мужа-Револуціонера й Людину-Мислителя, що все своє життя віддав на вівтар служіння Богові і своєму Народові. З хрестом на чолі походу залопотіли десятки прапорів на вітрі, а 120 вінків викликали подив у чужинців, які запитували, чи то ховають "генерала". Численні сумівці в одностроях і сивоволосі комбатанти в своїх військових шапках, котрі займалися порядковою службою і творили почот при домовині, мабуть, наводили на цю думку.

Перший вінок за домовиною — опечаленої дружини, пані Слави.

Понад тисячна колона посувається повільно поміж зеленню трав і дерев, а похоронний спів прошиває серця болем і неспокоєм по невіджалуваній втраті.

Перед відкритою могилою, в яку спущено домовину, стоїть опечалена горем вірна Дружина-вдова, пані Слава, котра була невідлучним супутником на важкій дорозі життя свого Чоловіка. Тут біля неї рідна сестра Покійного, Оксана з мужем і ріднею, а далі сотні близьких і дальших Друзів, приятелів та громадянства, що прийшли віддати останній салют Покійному.

Після Панахиди і запечатання гробу, першим промовив Владика-Екзарх Кир Платон, прощаючи Покійного від імени Церкви і українського Народу. Він пригадує, як в 1941 році Слуга Божий митрополит Андрей Шептицький визнав Ярослава Стецька Головою Українського Держав-

ного Правління і закликав нарід до послуху і державного будівництва. Підкреслює також релігійність і глибоку віру Ярослава Стецька. Подібно промовляє від УАПЦ о. архипротопресв. П. Дубицький, підкреслюючи стійкість і непохитність у переконаннях і чинах Покійного. Він відмітив також писання Ярослава Стецька, в яких Він підносив історичну важливість і роль УАПЦ і її Владику-мученика Василя Липківського.

Від Проводу ОУН прощав Покійного його друг з молодих літ д-р М. Климишин, котрий змалював Його Постать як творця і виконавця Акту 30 червня 1941 року, якого Він гідно відстояв, чим разом із С. Бандерою привели окупанта до визнання моральної капітуляції. Про державно-будівничу діяльність Ярослава Стецька говорив дир. Юліян Заблоцький, представник Українського Державного Правління.

Від Баварського уряду промовляв д-р Реснер-Кравс з міністерства суспільної опіки, звеличуючи Покійного, як борця і керівника самостійницького руху не тільки українського, але й інших поневолених народів. Він висловив подив і признання за стійкість у боротьбі за справедливість. Виразом глибокої пошани і признання звучали слова представника АБН, афганця Сарзаміна Каймура, в яких він покликався на слова Р. Реґена: "Ваша боротьба є наша боротьба, ваша мрія є нашою мрією", які той висловив з нагоди зустрічі з Головою УДП в Білому Домі. Він гордиться тим, що він мав честь працювати з Ярославом Стцьком, як президентом АБН і Головою Проводу ОУН.

Працюючи Покійного від Світового Т-ва колишніх Вояків УПА, командир М. Ковальчин із ЗСА, висловив жаль, що українське вояцтво не може попрощати Його сальвами пострілів, як годиться Голові Державного Прав-

Голова КУ СУМ-А кидає грудку землі на могилу сп.п. Ярослава

Вояки несуть труну. Перед труною представники СУМ

ління. Від українського жіноцтва пращала Покійного п-ї Марія Шкамбара, висловлюючи віру, що Дух Покійного додасть нам сили в боротьбі за створення Української Самостійної Держави. Голова Світового Українського Визвольного Фронту, інж. Б. Федорак, пращаючи Покійного, висловив запевнення про непохитну поставу членства здійснювати Його великі іді. З поклоном Голові Проводу ОУН від молоді виступив голова КУ СУМ з Австралії Степан Романів, котрий ствердив, що Покійний залишив незатертий слід в душах української молоді і своїми ідеалами та державницькою поставою дав приклад до наслідування.

Сумівці готуються до походу на цвинтар

Голова ЦУ СУМ Е. Гановський і Я. Петрик несуть вінок

Салюти від кадрів, друзів та очолюваних ними громадських організацій з різних країв виголосили наступні промовці: ред. В. Мазур — ЗСА, зосередившись на вірі Покійного в перемогу християнства над безбожництвом, інж. В. Олеськів — Англія, проф. М. Андрухів — Канада, ред. Ю. Венгльовський — Австралія, мгр О. Коваль — Бельгія, д-р В. Косик — Франція, І. Василик — Аргентина, П. Головінський — Австрія, М. Куць — Скандинавія, ред. С. Мудрик — Німеччина.

Під тужливий звук пісні "Видиш брате мій" д-р М. Климишин вкинув у могилу по грудці землі з могили Т. Шевченка з Канева, із Києва, з Полтавщини, із Харкова та рідних сторін з Тернополя, звідки також поклав у гріб галузку калини, скроплюючи домовину водою з Чорного моря.

Разом із грудками землі, що їх вкидали у гріб учасники похорону, спала також не одна непрохана сльоза, як подарунок серця для дорогої Особи.

Тризна

У просторій залі Гайде Фольм, у Плянегу, недалеко Мюнхену, розпочалася о год. 16:30 тризна, куди учасники похорону відїхали спеціально замовленими автобусами. Сцена була удекорована великим синьо-жовтим і червоно-чорним прапорами, а по середині виднів великий портрет сп. пам. Ярослава Стецька.

При головному столі зайняли місця пані Слава Стецько, поруч неї родина, духовенство, представники організацій. Отці відкрили тризну молитвою, а господарем тризни був мґр В. Леник.

Він попросив до слова президента УНР в екзилі, М. Ливицького, котрий у своєму слові зазначив, що Ярослав Стецько був видатним Провідником національно-визвольної революції, а його ім'я записане великими буквами на сторінках української історії. Свою промову закінчив Президент окликом: "Слава Україні!"

Наступним промовляв о. д-р Степан Гарванко від Т-ва св. Софії, УКУніверситету й Патріархальних Установ в Римі. Він зосередився на завіщанні Патріарха Йосифа, яке було також життєвим моттом Покійного Провідника. Промовець підкреслив, що для активізації мас у визвольній боротьбі нам потрібно освітньої верстви.

Від "Світової Ліги Політичних В'язнів" у вільному світі говорив її голова, д-р М. Марунчак з Вінніпеґу. Він сказав, що Я. Стецька обрано ще 1946 р. почесним членом Ліги та розказав про радість Голови УДП після всенароднього схвалення Акту 30.6.1941 р. та наголосив історичне значення АБН.

Сестра Покійного, пані Оксана Романишин, пращала брата від численної родини, від тих її членів, які пережили тюрми, бо більшість загинули на большевицькій каторзі.

Дальші промови виголосили: голова ЦУ СУМ, мґр Є. Гановський, представниця студійної групи молоді з Америки "Стежками батьків по Європі", ред. С. Мудрик, президент УККА, ред. І. Білинський, голова Ліги Визволення України в Канаді, мґр Т. Буйняк, голова СУБ ред. І. Дмитрів, голова ООЧСУ проф. М. Чировський, голова ОБВУ у Великобританії, д-р С. Фостун, В. Новак від вояків УПА в Канаді, М. Моравський від СУОА в Австралії, полковник Космовіч від Білоруського Визвольного Фронту, пані Роксоляна Поттер від делегатур і філій АБН в ЗСА, Богданна Крушельницька від ОУЖ у Великобританії, д-р Аскольд Лозинський — голова КУ СУМ у ЗСА, Дмитро Моравський від СУМ у Австралії, а при кінці мґр Я. Климовський від абсолювентів гімназії й земляків Тернопільщини.

Письмове слово зложив д-р Михайло Рожелюк — голова КУ СУМ у Канаді.

Зворушливим голосом від себе і від родини дякувала Пані Слава присутнім за участь і вшанування пам'яті Покійного Мужа і Голови УДП, ОУН та АБН.

Після закінчення промов, мґр В. Леник подякував священикам, представникам організацій і всім присутнім, що своєю участю вшанували пам'ять Покійника. Тризну закінчено молитвою і відспіванням національного славня.

Зореслава

Ярослав Стецько

У 45-ЛІТТЯ ДЕРЖАВНИЦЬКОГО ЧИНУ НАЦІЇ

Постава українських історичних церков до проголошення відновлення державности

Я пішов до митрополита графа Андрея Шептицького, щоб скласти привіт найвищому українському авторитетові того часу від Проводу ОУН, з'ясувати йому наш погляд на ситуацію і наші пляни дії. Митрополит прийняв мене негайно, хоча нездужав. Митрополит робив на мене завжди могутнє враження людини-святця, якому все особисте було завжди чуже, а він бачив лише свою паству, свій народ, свою Церкву, більше: обі наші Церкви. Це був найбільший соборник ідеї, незвичайно вдумливий мислитель, глибоким і перспективним думанням прямо "лякав" людей. Хоча був незвичайно лагідний, вирозумілий, але послідовний і твердий у принципах, неперевершений патріот і водночас у всьому своєму житті найвищої якості християнський пастир, який єднав любов Христа з любов'ю до мученої ворогом України.

У мене був ще й особистий сантимент до нашого архипастиря. У часі ув'язнення Митрополита царським російським режимом мій бл. п. батько — священик, який помер, коли мені було всього 12 років, обожав Митрополита. І мені розказували, що мій батько не міг погодитися з тим, що Митрополит ув'язнений, а його священослужителі вільні. Отже в часі російської окупації Галичини мій батько, парох с. Кам'янки Великі, пов.

Скалат, виготовив письмо до царя, в якому пропонував себе і тридцять українських католицьких священиків, які цю петицію до царя з власної волі самопожертви підписали, як закладників у царські тюрми чи на каторгу на Сибір, щоб лише Митрополита звільнити. В с. Богданівка о. Микола Вояківський сеньйор, з яким мій батько жив дуже близько, передискутували текст петиції, яку підписав теж о. М. Вояківський, батько славного із своїх проповідей о. Миколи Вояківського юніора, кол. генерального вікарія і апостольського візитатора в Німеччині, (тепер у США), і після зібрання моїм батьком підписів — передали одним царським полковником-українцем, який мав їхати до головного штабу царя та обіцяв передати прямо до рук цареві. О. М. Вояківський розказує, що полковник петицію передав, цар її прочитав і мав сказати, що велика віра мусить бути в авторів письма і велика постать мусить бути, за яку вони просять. Після цього умови перебування Митрополита мали покращати, а після звільнення Митрополита мав він бачити чи й отримати цю петицію від російського уряду — так розказує о. М. Вояківський. У міжчасі мій батько мав завжди спаквані речі, чекаючи на заслання в Сибір, де вже перебував мій дідо по матері — посадник Тернополя вивезений туди москалями.

У кожному разі сантимент мого батька до особи Митрополита був у мене і з цим наставленням я його відвідував у 1941 р. Бачачи море думок в його голубих очах святця, я з'ясував йому ситуацію чисту, нагу, правдиву, не приховуючи нічого, а саме: а) ми не маємо ніякого договорення з німцями б) Гітлер іде як завойовник, а не визволитель в) в німецькій "системі безсистемности" тобто і в армії і в партії є різні погляди щодо вислідів війни на Сході Європи, — перемоги чи поразки — є прихильники нашої концепції і є її вороги з Гітлером на чолі. Прихильники розраховують, що під впливом невдач прийде отверезіння Гітлера-Герінга-Геббельса і можлива зміна політики; г) наша військова частина з Шухевичем на чолі є власне виявом тієї іншої тенденції, яка є в опозиції; ґ) в обличчі цього наш плян: творити dokonані факти. Порозуміння чи узгіднювання відносно будови власної державности з зовнішнім чинником є нижче нашої гідности. Кожен державо-творчий народ використовує всяку ситуацію, щоб задокументувати *власнопідметно* свою волю до незалежного державного життя, без огляду на те, яка є постава зовнішньої сили, чи буде вона партнером, союзником, чи окупантом. Суть не у тому, щоб приневолити німців розкрити карти остаточно, але у тому, щоб виявити свою суверенну волю, волю нації, яка прагне бути паном своєї долі і землі; д) тому сьогодні вечером ми скликаємо Національні Збори в домі "Просвіти" щоб проголосити відновлення державности і створити уряд. Це ми робимо без згоди, відома і проти волі німців. Просимо Митрополита, щоб поблагословив наше діло і — якщо фізично зможе — прибув особисто і дав благословення самим Зборам. Ми плануємо творити уряд коаліційний і узгіднити склад з Митрополитом.

Як я з'ясував мої пляни, Митрополит якимсь неземським зором споглядав, так наче б те, що плянуємо робити, мало не теперішню, а завтрішню вартість. Враження того моменту залишилось у мене до сьогодні. Митрополит вислухав уважливо і почав відповідати: він розуміє наше рішення, він бачить важку ситуацію, він не бачить іншого виходу від того, що ми пропонуємо. Коли треба буде понести навіть нові жертви, якщо така воля Божа, то треба їй підкоритися. і тут Митрополит заговорив про пекло, яке

переживав народ в час большевицької окупації і головню в останніх днях, говорив про те, що з терпіннь за Христову правду завжди зродиться щось велике раніше чи пізніше, коли не тратити віри в доброту Божу і справедливість. І врешті — *"честь України вимагає робити те, що ви задумали сьогодні. Робіть в ім'я Боже, я благословляю"*. Митрополит виправдувався, що особисто не може прибути на Національні Збори, бо не має автомашини. Його автомобіль забрали большевики, а в інший через недугу важко йому всідати. Але він посилає свого заступника о. митрата Йосифа Сліпого (таємно висвяченого за часів большевицької окупації на єпископа з правом наслідства), який складе привітання від Митрополита і поблагословить.

Я подякував нашому князеві Церкви за його вирішального значення допомогу для великої справи, запевнив, що створений нами уряд буде діяти згідно з християнськими засадами і засягатиме постійно його порад, а теж персональний склад представимо йому для оцінки. Митрополит ще раз зазначив, що о. митрат Сліпий дістане повновласті теж ці справи зі мною обговорити і радий, що ми стоїмо на таких засадах, які я з'ясував йому. Попросивши згоди відвідати його чергового дня, ми розпрощалися, теж з о. митратом Сліпим, який прийшов у часі нашої розмови. О. митрат Сліпий, випроваджуючи мене з палати Митрополита, згадав, що Митрополит є в курсі наших справ, бо Крайовий Провідник ОУН Євген Легенда через о. НН. (прізвище є мені відоме, але ця особа не знаходиться на еміграції) інформує час-до-часу Митрополита, або усно, зустрічаючись з о. НН., або писемно, передаючи листа.

Євген Легенда звітував мені у тому самому пляні про свої інформативного, без жодного "підпільно-революційного", характеру контакти з св. Юром. Їх зміст: інформування нашого найвищого церковного і національного достойника про важливі з погляду Крайового Проводу ОУН проблеми, факти, справи. Митрополит не втручався в ніякі справи політичного підпілля і не мав до них і до нього ніякого відношення по змісту, ~~але Крайовий Провід ОУН уважав необхідним інформувати Митрополита~~ про важливі кроки в нашій дії, які могли б цікавити Митрополита. Інколи нашими зв'язками і йшли деякі листи (чисто церковного характеру) Митрополита, тобто як технічні посередники діяли наші зв'язкові, не знаючи, що несуть. Пригадую, як один із адресатів Митрополита, подав був мені вістку, мабуть, з листа Митрополита, про те, що Кирило Студинський "змінився і рятує кого може"...

Піднесений на душі, залишив я палату Митрополита у цій свідомості, що ОУН не є самотня, як організована формація, але друга — духово — ще могутніша сила, Церква стоїть з нами, з нашим задумом! Однозгідність у цій вирішального значення справі духової сили, завжди суттєвого значення для українського народу — Церкви і політично-революційної сили — ОУН справу перерішувало! Ніякі інші організовані поважні формації того комплексу не існували в Україні в той час.

Під Церквою я розумію обі наші Церкви, теж нашу Православну Церкву, яка з не меншою мужністю і твердістю станула за це саме діло, отже вся духовна Україна стояла з нами, з революційною ОУН у цій справі. Треба з особливим признанням і повагою відмітити, що єпископ Полікарп, пізніший Митрополит нашої Православної Церкви, виявив від імені Церкви свою солідарність у пастирському листі з 10 липня 1941 р., з

Митр. Андрій Шептицький

Актом 30 червня 1941 р., коли вже німці зайняли виразно негативне становище до Акту. Це був дійсно суверенний, власнопідметний акт нашої православної Ієрархії, нашої Православної Церкви, яка осталася вірною традиціям св. Софії і її захисникові — "Запорізькій Січі", — цієї Української Мілітарної Християнської Республіки, єдиного Християнського, *Православного* Мілітарного Ордену, славнішого за орден Мальтійський! Репрезентанти св. Софії і св. Юра стояли за наш, за нації Чин.

Треба відмітити, що єпископ Станіславівський Григорій Хомишин, з яким не раз не згоджувалася ОУН за часів польської окупації ЗУЗ і інколи полемізувала, станув теж окремим пастирським листом з 6 липня 1941 року в захист Акту 30 червня 1941 р., коли ставало ясно ширшим кругом, що німці є проти нього, проти нашої державности. Єпископ Григорій загинув мученичою смертю, не скривши своєї гордої голови перед антихристом. Наші політичні непорозуміння належать до історії. Єпископ Григорій виявився супроти найважчого ворога України і Церкви непохитним борцем і мучеником за Христа і Україну!

Ми далекі від того, щоб прихильне становище до Акту відновлення державности з 30.6.1941 р. наших обох Церков вузько-політично капіталізувати для нашої Організації, побільшуючи тим її політичний капітал такими авторитетами як Митрополит Андрей, Митрополит Полікарп, Верховний Архієпископ Сліпий, який страждав теж за цей Акт, Єпископ Гри-

Львів. Після відходу московських військ в 1941 р. оціпілі шукають за рідними.

горій... Це було становище українських патріотів ієрархів і оборонців Церкви у справі *Чину нації*, який у той час революційна ОУН унаявлювала, мала відвагу взяти за нього відповідальність на себе. Це не наш капітал, це капітал усього українства, бо за нього вся українська спільнота-нація стояла, отже і Ієрархія, яка йшла з народом, записавши світлі сторінки культурного, а й національно-політичного розвитку нації. Нації, а не революційній ОУН вони віддавали свою дань.

Прикро — при цій нагоді — розправлятися з інсинуаціями, наче б я в часі розмови з Митрополитом впровадив його в блуд, не сказавши нічого про розлам в ОУН і про конфлікт з полк. А. Мельником. Інсунують, наче б я прагнув обдурити Митрополита і Єпископа Сліпого, створюючи ілюзію про єдність ОУН під керівництвом А. Мельника, як "вожда єдиної ОУН". І це, на думку, опонентів, мало заважити на становищі Митрополита до Акту 30.6.1941 р.

Найперше: за ніяких умов, теж з огляду на пам'ять мого батька — і моєї пошани до святця Митрополита, я ніколи не міг би його обдурити, щоб лише зискати прихильність для великого діла. Ніякий великий історичний чин правди ним не буде, коли він був би побудований на брехні і облуді. Я до кінця мого життя мав би викиди сумління, якщо б я обдурив цю святу людину, цього велетня духа і ідеї. Я уважав би нижче моєї гідності революціонера, який не раз ризикував своїм життям за других, для успішності моїх чинів брехнею здобувати благословення голови нашої Церкви для нашого акту, який я уважав актом найвищої української правди. Я був і є віруючим християнином і ніколи підступом і неправдою благословення Церкви для моїх чи радше, для наших справ здобувати не міг, не можу і

не буду. Я маю відвагу сказати критичне слово і свою думку в справах пов'язаних з найвищим авторитетом Церкви, якої членом я є, з Папою Римським, і таку саму відвагу я мав би теж тоді сказати всю правду Митрополитові і тим більше Митрополитові.

З Митрополитом уже мав розмову передше командир "ДУН" Роман Шухевич, Митрополита інформував Євген Легенда. Конфлікт з ОУНМ існував уже довгі місяці, про нього знала Організація в Краю, про нього знали члени ОУН-священники, знав о. д-р Іван Гриньох, який в моїй неприязності бачився з Митрополитом, про нього знав о. д-р Кладочний, який бував у Митрополита, про нього знали рядові члени і не-члени ОУН в Україні, про нього знала вся еміграція. Як можна припускати, що не знав про нього Митрополит, Єпископ Сліпий, не знали ті, які найбільше знали? Я виступав одверто як 1-ий заступник провідника ОУН (не вождя!), отже Степана Бандери. Так мене представляли на Національних Зборах, на яких був Єпископ Сліпий, ім'я Бандери стоїть в документі проголошення відновлення державності, якого текст чув Єпископ на Зборах, його передано по радіо ще вечером 30. 6. 1941 р. і то кількакратно, теж 1 липня 1941 р., отже, як я обдурив Митрополита чи Єпископа Сліпого?

Я взагалі не говорив з Митрополитом ані з Єпископом Сліпим на тему внутрішнього конфлікту в ОУН у той час, бо я мав важливіші справи, як вияснити справу ОУН під проводом А. Мельника і всього комплексу. Я мав справу далекосяжної історичної ваги — незвичайну в нашій історії. стисліше — не в історії ОУН, але в історії нації, і мене дрібна справа мельниківських мальконтентів того часу, які не хотіли увійти навіть до УНК у Кракові, бо були тоталітарно-монопартійною і монократичною, вождівською формацією, взагалі не інтересувала в той день, у ті вирішальні години! Як колись історія розкриє нотатки нашого Верховного Архiepіскопа Йосифа, потвердиться правда моїх тверджень на цьому місці.

Це є зовсім інша справа, що Митрополит згодом, як прийшли до Львова представники ОУНМ і постава німців до української справи була чимраз більше ворожа, бажав довести до зговорення революційної ОУН і ОУНМ. Але це не має ніякого відношення до інсинуації, робленої мені, наче б я перехитрив Митрополита, створюючи ілюзію, що я виступаю від ОУНМ, або від двох ОУН. Це є повний нонсенс і треба наївного, щоб міг повірити, що я міг іти — поминаючи інші причини — на таку дешеву неправду, яка через декілька годин чи хвилин о. Гриньохом, який не був тоді нашим членом взагалі, чи Шухевичем, чи котримсь із націоналістів могла бути — згідно з правдою — роз'яснена.

А втім, я не мав, і не міг мати причин приховувати факту конфлікту ОУН і ОУНМ тому, що я уважав і уважаю цей процес необхідною історичною закономірністю, великим позитивом для розгорнення революційної динаміки, яка була б інакше задавлена в опортунізмі і вождівській непомильності — монократичної олігархії!

Зрештою, моє становище потверджує у своїй брошурі "Коли кінчалася епоха", 1964 р., Ярослав Гайвас, стор. 42: "...Думки митрополита йшли в такому напрямку: ми вже маємо державу, маємо державний уряд, хоч він не такий як повинен бути, але з часом дасться усе налагодити. Тоді пощо наvertати до Ради, тим більше, що ми мали такий прикрий досвід з радами в часі наших Визвольних Змагань. І аж у ході дальших розмов та в обличчі факту зануку правління Я. Стецька, митрополит підтримав ідею

Ярослав Стецько

Української Національної Ради у Львові..." Під "заником" треба розуміти *арештування*, а не "занидіння", бо таке враження хоче викликати своїм терміном автор брошури.

Залишивши палату Митрополита, я пішов до ратуша. В середині будинку все було понижене. Присівши на якихсь дошках, я накреслив план проголошення відновлення державности, хід думок моєї промови, текст Акту відновлення державности і т.п. Усе це діялося в поспіху, нотатки роблено олівцем на кусниках паперу. Це був воєнний, революційний час, недалеко Львова йшли бої.

Ярослав Стецько
Акт 30 червня 1941

(уривок
редакція додала власний
наголовок)

ЯРОСЛАВ СТЕЦЬКО — ВИДАТНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ДІЯЧ XX-го СТОЛІТТЯ

Увечорі, в суботу, 5-го липня 1986-го року, сумна і болюча вістка рознеслася по світі — у світі волі і у світі московсько-большевицької неволі. Того вечора — після довготривалої хвороби і завзятої боротьби зі смертю — відійшов у Вічність великий Син України, Достойний Друг, Провідник ЯРОСЛАВ СТЕЦЬКО.

Коли б Україна була вільною — загули б у жалобі гудки фабрик і заводів, задзвеніли б церковні дзвони, припинилася б на хвилину, на знак пошани і жалоби, праця трудового люду від Сяну по Дін, від північного Чернігова до південної Одеси... Від 5-го до 31-го липня повівали б над Українською Державою синьо-жовті прапори, спущені на половину вниз на щоглах... Та й чи тільки в Україні? А в Білорусі, а у Грузії, а у Вірменії, а в Балтійських державах, а у вільному Афганістані?.. Півсвіту вшанувало б пам'ять Великого Українця — бо він боровся за свободу та рівність і України, і всіх поневолених.

Закордонні радіостанції рознесли вістку про смерть Провідника ОУН Ярослава Стецька — і мільйони сердець в Україні здригнулися від болю так, як здригалися при вістці про смерть Симона Петлюри, Євгена Коновальця, Тараса Чупринки-Романа Шухевича, Степана Бандери.

Але Нація — це Божий твір. Нація живе, змагається, розвивається, бореться, Нація іде вперед. І щоб вона жила вічно — працюють, мучаться, гинуть її Герої, Герої боротьби і праці.

Після смерті Хмельницького і Мазепи — наших гетьманів-державників — московський імператор Петро I-ий, а потім і цариця Катерина II-а, вважали, що з Україною справа вже покинчена. Але після Мазепинщини прийшла Петлюрівщина... Після Петлюри і Коновальця український народ видав із своїх підземних глибин великих діячів-провідників: Головного Командира УПА генерала Тараса Чупринку, Провідника ОУН Степана Бандеру — і їхнього відданого співробітника Ярослава Стецька. Він довіг десятиліття далі вів Національно-Християнську Україну шляхом Героїв і на той, революційно-визвольний шлях вказував усім знедоленим, поневоленим народам Східньої Європи, Далекого Сходу, Африки, Азії, Південної Америки.

Нині не легко навіть назвати всі пости, усі відповідальні становища, які займав наш незабутній Провідник Ярослав Стецько впродовж свого довгого, плідного і бурхливого життя — життя українського патріота, революціонера-націоналіста, державного діяча ХХ-го століття.

Ми не даремно називаємо Блаженної Пам'яті Ярослава Стецька Великим Сином України.

Він був: Головою Державного Правління, себто Прем'єром Українського Уряду з 30-го червня 1941-го року. Був довголітнім Головою Проводу ОУН, співтворцем і Президентом Антибольшевицького Бльоку Народів, членом Почесної Президії Європейської Ради Свободи, членом Екзекутиви Світової Антикомуністичної Ліги, ВАКЛ...

Він був ще на рідних землях, ще в дуже молодих роках, членом Української Військової Організації і членом Революційної ОУН; був ідеологічним референтом Крайової Екзекутиви ОУН; був уповноважений полковником Євгеном Коновальцем до підготовки Римського Збору ОУН; був заступником Голови Проводу ОУН-Революціонерів з 1940-го року, а з 1945-го року — членом Бюра Проводу ОУН, Головою Проводу Закордонних Частин ОУН...

Він був з юних літ редактором підпільних публікацій ОУН і був довголітнім в'язнем польських та німецьких тюрем і конц-таборів... Він був ідеологом Українського Націоналізму, який активно розпрацьовував націоналістичне вчення в теорії і на практиці, і завжди — в душі християнського світогляду.

Він був одним із найвидатніших стратегів української визвольної революції, яка триває перманентно і триватиме аж до перемоги Києва і всіх поневолених столиць над окупаційною Москвою.

Він був також видатним публіцистом, автором багатьох статей і есеїв, які завжди вирізнялися глибокою аналізою подій чи справ, соборницько-державницьким підходом і трактуванням, і які він підписував не лише як Ярослав Стецько, а і як Е. Орловський, Б. Озерський, З. Карбович, Ю. Підлісний, С. Філіпчук. А в липні 1941 року він здійснив нам політично-програмовий дороговказ до дальших змагань, до дальшого руху вперед. Своїми публіцистичними працями українською та іншими мовами він формував політичну думку, впливав на закордонних різнонаціональних діячів, зводив світовий бій проти комунізму.

Як у часах Мазепинщини діяв гетьман і дипломат Пилип Орлик у Франції і в інших країнах за кордоном в ім'я визволення України з московського ярма, так і в нашому ХХ-му столітті Ярослав Стецько виявив себе видатним дипломатом-державником, організатором світових сил до боротьби проти московської імперії у формі СРСР і за державну незалежність усіх ще поневолених народів.

Він був принциповою, гуманною, теплою і дружньою людиною — до друзів — і був негнучим у боротьбі проти ворога. Був вимогливим до нас, а від себе вимагав ще більше. Був глибоко віруючою людиною, і тому постійно активізував і змагався за справу Патріярхату — як вірний син Церкви і як державний діяч, який знав, що Патріярхат — це частина відродження Української Держави. Був соборником, який високо підносив столичний Київ і який, як Прем'єр вільної України, збирався передати владу Українському Уряду у вільному Києві. Як соборник, постійно заохочував до змагу за Патріярхати обох українських історичних Церков: Православної і Католицької.

Ярослав Семенович Стецько народився у 1912 році, на Тернопільщині, в родині священика. Студіював у Краківському і Львівському університетах.

З молодих років, як уже було згадано, він належав до УВО і потім ОУН. Був кількакратно заарештований окупаційною польською владою. Вже у 1932-му році був уведений до Крайової Екузекутиви ОУН і працював як ідеологічний референт Організації.

На Львівському судовому процесі в 1936-му році Провідник ОУН Степан Бандера безстрашно заявив польським суддям:

"ОУН високо цінує життя своїх членів. Але наша Ідея є така велична, що коли йдеться про її реалізацію, то не одиниці, не сотні, а мільйони жертв треба посвятити, щоб її зреалізувати."

Там же, на Львівському процесі, молодий націоналістичний діяч, співробітник Степана Бандери, Ярослав Стецько заявив:

"Я визнаю, що Українська Держава — існує, існує потенційно в серцях українського народу. Не існує покищо реально, але існує морально, існує і правно в наших душах. Зміслом мого цілого життя було, є і буде Україна вільна, Україна соборна, Україна без холопа і без пана. Я вірю в перемогу, я вірю так сильно, що можна за це вмерти. З цього шляху мене не зверне ніщо: ні тортур, ні пекло тюрем, ані смерти..."

Таким був наш незабутній Провідник: людина залізного гарту, хоч і з певним дурством. Єдиним способом організувати та виконати велику Ідею — всепереможної Ідеї Націоналізму.

У 1937-му році Ярослав Стецько був звільнений з польської в'язниці на підставі амністії і знову поринув у вир організаційної праці. Вже в 1939-му році бачимо його, поруч із Степаном Бандерою та іншими друзями, при активній підготовці до Другого Великого Збору ОУН. Він був також діяльним у новому Великому Зборі Революційної ОУН у Кракові, в 1941-му році.

Міжнародні події розвивалися бурхливим темпом. Було ясно, що йде до зудару двох імперіалістичних потуг: німецько-гітлерівської і московсько-більшевицької. Війна між Німеччиною і Советським Союзом наближалась. До цих надзвичайних подій готувалась тільки Революційна ОУН у той час, коли різні партії займали або вичікуюче становище, або ж взагалі ховали голову в пісок...

І коли на просторах України загриміла Друга світова війна, коли московські енкаведисти ще розстрілювали чесних українців у тюрмах Львова та інших міст Західньої України, — у Львів увійшов, під командою Романа Шухевича, український батальйон. Тоді збирались у далекий похід на Дніпро і Дін похідні групи. А Ярослав Стецько, у порозумінні з Проводом, провадив жваву і велику підготовчу працю для створення Українського Уряду і проголошення відновлення Української Держави — без огляду на ворожу політику Берліну і Москви.

У книзі "30 червня 1941 року" Ярослав Стецько писав про заходи створити своєрідний Сенат — Раду Сеньйорів, "з нав'язанням до наших старовинних зразків княжої і гетьманської доби"...

6-го липня 1941-го року було скликано видатних українських діячів і вибрано Раду Сеньйорів. До неї увійшли: Президент УНР Кость Левицький, отець мітрат д-р Йосиф Сліпий, о. крилошанин Юліан Дзерович,

проф. Володимир Радзикович та інші. Рада Сеньйорів повністю підтримала Акт 30 червня 1941 року у Львові, як Акт Державотворчий, як Акт, який показав світу, що Україна не буде співпрацювати ні з фашизмом, ні з комунізмом. У Резолюції Ради Сеньйорів було сказано:

"Зібрані... закликають гаряче всіх українців-патріотів об'єднатися у велику історичну хвилину для розбудови української самостійної держави, підчинюючись Державному Проводові, проголошеному у Львові дня 30 червня 1941 року."

Обидві українські історичні церкви повністю підтримали і благословили цей державницький Акт, і усі передові сили українського народу підтримали його — включно з Києвом, де люди самовільно вивішували синьо-жовті прапори і годинами вчитувались та обговорювали повідомлення ОУН про відновлення Української Держави.

На Сході України пішла вістка, що Петлюра загинув у Парижі, але в Україну іде армія під проводом Бандери! Українські військовополонені видиралися з-за фашистських дротів, щоб іти служити в Армії Бандери!..

Не даремно доктор Дмитро Донцов писав у статті "30 червня 1941":

"Акт 30 червня був чином, який голосно заявив, що Україна не зрікається свого повного права панувати на своїй землі, ні своєї Правди, не зважаючи на жертви!"

Ми знаємо, що від Гітлера і Гімлера була вимога негайно відкликати Акт 30-го червня. І знаємо, що гітлерівська Німеччина дістала гідну українську відповідь: ні! Не відкликали того славетного, дійового, діючого і тепер Акту ні Провідник Степан Бандера, ані Прем'єр Українського Уряду Ярослав Стецько. І вони та інші члени нашого народного, самостійницького, соборницького Уряду (а також і сотні чи тисячі друзів-націоналістів і націоналісток) воліли терпіти в концтаборах, ніж відкликати Українську Правду, Українську Рацію!

У своїй історичній праці під назвою "Історичний чин нації" Ярослав Стецько стверджував.

"Революційна армія нації — Українська Повстанська Армія — постала з почину політичної організації — ОУН. Жодні повстанські отамани, без політичного, державнотворчого цілеспрямування боротьби, новітні Зелені чи Махни, не могли, не поставили і не повели збройної протиукраїнської боротьби народу широким, всенародним фронтом. Тільки УПА під командуванням ген. Романа Шухевича-Чупринки... була цією мілітарно-політичною і революційно-національною силою, яка на опанованих нею теренах України і потенційно у всій Україні — творила політичну дійсність нації."

Після важкого перебування у гітлерівських концтаборах у Берліні та Саксенгаузені, до пізньої осені 1944-го року, Ярослав Стецько, у грудні 1944-го року, зумів висмокнутись у Берліні зпід нагляду поліції і Гестапо — так само, як в 1941-му році зумів вирватися з рук Гестапо майбутній Головнокомандувач УПА Роман Шухевич-Чупринка на Львівському дворці...

Діставшись до Мюнхену в Баварії, Ярослав Стецько переховувався до кінця війни.

У 1945-му році він був обраний членом Проводу Революційної ОУН, а від 1946-го року очолив відновлений Антибольшевицький Блок Народів, АБН, що своїм корінням сягав у Житомирські ліси, де, з ініціативи ген.

Дост. Я. Стецько в Білому Домі вітається з Джорджем Бушем

Дост. Я. Стецько розмовляє з Джоїн Киркпатрик

Тараса Чупринки-Шухевича, відбулася в 1943-му році перша Конференція Поневолених Народів.

Від самих початків відновлення діяльності АБН Ярославів Стецькові активно і видатно допомагала у праці його дружина, магістр редактор Слава Стецько. В передостаннім році життя Провідника вона була призначена на Екзекутивного Директора АБН. Вона постійно редагує англомовний журнал "АБН-Кореспонденс" та інші різномовні видання.

На полі АБН особливо виявився дипломатичний хист Прем'єра України, його державницький розум, його творча ініціативність. Він був співтворцем Світової Антикомуністичної Ліги — ВАКЛ — та Молодіжної Ліги — ВАЯКЛ. Входив до Президії ВАКЛ а також до Європейської Ради Свободи, яку довгі роки очолював.

Відвідаючи різні країни, заключаючи політичні договори, шукаючи і знаходячи все нових видатних друзів Національно-Християнської України, Ярослав Стецько тісно співпрацював з Краєм, із Провідником Степаном Бандерою, утримував зв'язки з Головним Командиром УПА і Провідником ОУН на рідних землях та Головою підпільного уряду УГРВ ген. Чупринкою-Шухевичем до останніх днів його героїчного життя і героїчної смерті, на стійці України у Білогорщі.

Спільно з дружиною, п. Славою, Ярослав Стецько відбував багато — не раз дуже втомлюючих — поїздок-подорожей, зустрічався з представниками урядів, з послами і військовиками, як, наприклад, з генералом Фуллером, з видатними закордонними журналістами. Виступав через різні радіостанції, давав телевізійні інтерв'ю а одночасно (вже на посту Провідника ОУН) постійно і пильно дбав про дальший розвиток Організацій Українського Визвольного Фронту, про їх зміцнення, про поширення впливів, про активну допомогу воюючій Україні.

Чи не вершиною політично-дипломатичної діяльності Ярослава Стецька на користь визвольної справи була зустріч з Президентом ЗСА Роналдом Регеном у Білому Домі в 1983-му році, під час святкового відзначування 40-ліття створення АБН і 25-ліття проголошення Тижня Поневолених Націй. Президент Реген був підготований до тієї зустрічі численними меморандумами Провідника ОУН і знав, що розмовляє з Прем'єром Нескороної України з 1941-го року.

Президент Реген і його уряд високо оцінили висунену і опрацьовану Ярославом Стецьком альтернативу революційно-визвольних повстань поневолених народів — замість всезнищуючої атомової війни. А трохи згодом Президент Реген заявив у Білому Домі, — у присутності українських репрезентантів від УККА, від Організацій Визвольного Фронту:

"Ваші мрії є нашими мріями. Ваша боротьба — це наша боротьба!"

Яким видатним, світової мірки політичним діячем і якою кольосальною працюовитістю вирізнявся наш покійний Друг, Провідник Ярослав Стецько, видно уже з такого прикладу, з-посеред дуже багатьох інших: У спільній конференції АБН і Європейської Ради Свободи, у листопаді 1985-го року, в Лондоні, взяли активну участь 287 делегатів і обсерваторів з 13-ти країн світу, у тому — від поневолених народів, а також і речники борців за волю Афганістану, В'єтнаму, Нікарагуа, Мадярщини, Румунії та інших країн. А одночасно брали там участь послы і міністри вільних держав — із Америки, з Канади, Англії, Німеччини, Індії... Завести і пустити в

рух таку складну, компліковану міжнародну "машину" — це не було легкою справою, і треба було в неї вкласти знання, час, запал, енергію і повну посвяту!

У вищезгаданій праці "Історичний чин нації" Ярослав Стецько, між іншим, зазначив, що (цитую)

"у такій добі немає місця для заячих сердець з претензіями бути левами".

Він також підкреслив, що "одуховлений народ любить і прагне та захоплюється великим і великими" та що "володіння державою є радше мистецтвом, як наукою". До отих великих належав, у першу чергу, він сам — великий український державний діяч світового масштабу, одержимий вірою в Правду Бога і України аж до фанатизму, нетолерантний до ворогів і їхніх лакеїв.

Працюючи на самих вершинах політичної і державницької думки, Ярослав Стецько не забував про звичайні життєві потреби, про розвиток української закордонної спільноти, про допомогу вірним і церкві у змаганнях за повне визнання Патріярхату. Він цікавився і дбав про збереження і розвиток української національної культури і про розвиток економіки — зокрема братнього союзу Української Народньої Помочі. Він стало цікавився і заохочував молодь вибирати дорогу українського патріотизму, закликав не захоплюватися матеріяльними благами, жити духовним життям.

Ще так недавно, у березні 1986 року, в "Повісті 21-му Крайовому З'їздові СУМ у Канаді" Ярослав Стецько писав до молоді:

"Ясно і чітко ставте ідею Української Самостійної Соборної Держави в етнографічних кордонах! Немає прав людини-одиниці без власної незалежної Держави!"

Московсько-більшевицька преса постійно слідкувала за виступами Голови Проводу ОУН і Президента АБН — часом більше, ніж деяка українська преса за кордоном... Москва намагалася шляхом атентатів покінчити з ненависним їй діячем, шляхом цькування, паплюження, брехні. Намагалася применшити авторитет і впливи Ярослава Стецька серед української спільноти і взагалі в Західньому світі. Навіть така советська газета як "Літературна Україна" в окупованому Києві накидалась на нього, перекручуючи його думки-ідеї. Так, наприклад, та газета, від 26 квітня 1984 року, писала в статті "Рейганекономіка і безробітні":

"Щоб добитися перемоги над більшовизмом, треба зброїтися, а не торгувати", — постійно повторює сумнозвісний Ярослав Стецько."

Тут, бодай, передано вірно думку, хоч і з дозою московського нахабства. Але таж сама "Літературна Україна", від 27 червня 1985 року, писала, зовсім перекручуючи правду, ось що:

"Буржуазно-націоналістичні мракобіси запевняють, що ніколи не перестануть орієнтуватися на чужі сили, служити інтервенціоністам... "Врятували християнство, — продовжує, вибачте на слові, "думку" оунівський верховода Я. Стецько, — може лише термоядерна війна..."

З цього ми виразно бачимо, що Москва особливо боїться антинуклеарного вчення Провідника Революційної ОУН — адже ставка на націо-

нально-визвольні революції поневолених народів і є прямим запереченням атомових воєн!

Вже фізично нездоровий, наш Блаженної Пам'яті Провідник виявляв і далі подивугідну активність. Він дійсно до останнього дня стояв на службі Українській Справі. Наприклад, у квітні 1986-го року, Достойний Голова переслав через американську амбасаду меморандум на засідання Комісії міжнародних експертів для людських зв'язків. Майкел Новак — Голова американської делегації в тій комісії у Берні — відповів нашому Голові спеціальним листом від 4 травня 1986 року. Про що там ішлося? Про те, що Провідник ОУН не забував про славного сина славного батька — про Юрія Шухевича, і домагався, щоб Комісія у Берні розглянула цю справу. Голова американської делегації пообіцяв це зробити. І він і далі чинить натиск на делегатів та відповідні міністерства в Советському Союзі — на захист прав Нескореного Юрія Шухевича з родиною, домагаючись права на виїзд за кордон.

А тепер візьмімо ще декілька цитат із висловлювань і писань незабутнього нашого Голови, з різних нагод і в різних місцях. Наведемо кілька:

- "ОУН була, є і буде великим дороговказом, як була й 50 років тому, — доки буде відновлена Українська Самостійна Соборна Держава."

- "Західні чинники від наших дій все більше схиляються до концепції ОУН — національно-визвольні революції поневолених народів."

- "Наша визвольна стратегія координованих національних революцій є правильна, і вже на Заході все більше приєднується до нашої концепції. Це єдина альтернатива до всезнищуючої атомової війни. Всі концепції ОУН завжди перемагали."

- "Про єдність і співпрацю: не може бути єдності з капітулянтами, з потенційними змінювачами."

- "Справа Патріярхату є справою національною. То є справа духовної української державності. Підтримуємо усі заходи в цім напрямі обох українських історичних Церков."

- "Визвольні війни є святими війнами за волю і справедливість. Якщо Захід підтримає нас, то цим він допоможе сам собі... Кремль уже живе на вулкані."

- "Наша ера характеристична занепадом і падінням імперій, і перемогою національних принципів на всіх відтинках міжнародної політики у всьому світі."

- "Якщо З'єднані Стейти стануть на шлях допомоги поневоленим, то вони стануть революційно-визвольною силою, а Советський Союз є силою реакції."

- "Ідея Націоналізму є розв'язкою для сучасних світових проблем, бо Націоналізм розв'язує проблеми на базі національних спільнот. Всі інші ідеї — банкрутують — рівновага сил, стримування тощо. Єдиний Націоналізм може бути протиставленням облудній системі, за якою стоїть російський імперіалізм-шовінізм."

Ми навели лише декілька прикладів з висловлювань нашого незабутнього Друга Голови. Його праці треба читати і продумувати. Вони є продовженням і удосконаленням української націоналістичної думки, націо-

налістичного вчення. Вони є також дороговказами для нас на важкій, але невідклично переможній дорозі боротьби за права Нації, за наші права!

Як людина, Ярослав Семенович Стецько вирізнявся гостротою і швидкістю ума, бистрою реакцією, чітким ставленням справ і непохитною вірою в перемогу Києва у боротьбі проти Москви, святої Софії — проти облудного московського безбожництва. Як людина, він вирізнявся також увагою і теплотою у відношенні до друзів-однодумців. Закликав жити без вигід — і жив як аскет. Часто тижні і місяці його життя минали на залізничних станціях і у вагонах, у літаках або на кораблях. На нарадах і у промовах — і то часто англійською або німецькою мовами, у зустрічах з різними діячами світу... Які там були вигоди, — знає, мабуть, лише дружина незабутнього Друга — пані Слава...

Подивугідно працюючий, наш Прем'єр і Провідник своєю активністю, своїми творами, зв'язками з чужинецьким світом і діяльністю проти Москви, своїм розпрацюванням української національно-визвольної Ідеї, своєю великою жертвенною працею — Ярослав Стецько поставив себе нарівні з такими історичними українськими діячами, як Хмельницький і Мазепа, Петлюра і Коновалець, Чупринка і Бандера.

НЕХАЙ ЖЕ БУДЕ ВІЧНА ЧЕСТЬ І СЛАВА ВЕЛИКОМУ СИНОВІ УКРАЇНИ І НАШЕ ПРИРЕЧЕННЯ: ІТИ З ЙОГО ДУХА ПЕЧАТТЮ, ІТИ АЖ ДО ПЕРЕМОГИ!

Ясно і чітко ставте завжди ідею УКРАЇНСЬКОЇ САМОСТІЙНОЇ ДЕРЖАВИ І РОЗВАЛУ РОСІЙСЬКОЇ ТЮРМИ НАРОДІВ НА НАЦІОНАЛЬНІ НЕЗАЛЕЖНІ ДЕРЖАВИ В ЕТНОГРАФІЧНИХ КОРДОНАХ!

НЕМАЄ ПРАВ ЛЮДИНИ — одиниці БЕЗ ВЛАСНОЇ НЕЗАЛЕЖНОЇ ДЕРЖАВИ!

Тому в центрі уваги завжди мусить стояти державна незалежність!

Ярослав Стецько, 24 лютого 1986 року

У СВІТІ МОЛОДІ НАШОЇ ДОБИ

Народи не зникають тоді, коли в них є забагато героїв, а тоді як їх бракує.

У цій страшній термоядерній епосі велика частина молоді вільного світу розгублена, шукає розв'язки у пацифізмі, однобічному роззброєнні, тобто капітуляції перед імперією зла. Кожна епоха винаходив нових родів зброї здавалася загрозою знищення. Але завжди знайшлися протизаходи. Молодь завжди жила великими ідеалами, була рушієм і носієм нових ідей, або повороту до незмінних вічних вартостей: Бога, Батьківщини, героїки життя, людини як Богоподібного ества, традицій, примату ідеального над матеріальним, спільнотного над егоїстичним, шляхетного над гедоністичним. Українська молодь героїчних часів вносила новий зміст у терті поняття типу самозаперечення. Термін самовідречення в сенсі віддання життя за батьківщину був їй несприятливий. Вона розуміла героїку як втілення Богоподібного в людині, отже самовиявлення правдивої суті людини, а не як самозаперечення, бо не егоїзм був сенсом її життя, а героїзм. Отже егоїзм уважається нею як відхиленням від життєвого гасла: за друзі своя!

Коли наша епоха знецінює клясичні античні ідеали, приховуючися термінами модерности, прогресивности, "протиреакційности", — то треба пригадати, що ідеали Христа чи творців інших монотеїстичних релігій, — етика, мораль, вчення Христа, це вічні вартості. Коли св. Павло каже, якщо його нарід мав би бути відлучений від Христа, то він волів би бути ~~сам відлученим, аби його нарід був сподобаний!~~

Живемо в епосі, коли цивілізаційний процес не йде в парі з культурним. Живемо в епосі хаосу ідей у вільному світі. Діалектичний і історичний матеріалізм, марксизм, хоча тотально збанкрутовані системи, все ж баламутять частину молодого покоління Заходу, яке знехтувало ідеал Батьківщини, ідеал Христа. Його вчення і мораль. На потоптаних після Другої світової війни Лярах і Пенатах націй Заходу, на потоптаному культі героїв і мучеників, частина молоді прийняла за свою доктрину релятивізм вартостей великих і вічних. Бог і Батьківщина зійшли на дальший плян, а в центрі уваги прийшов ідеал вигідного життя, ідеал "карпе діем"!

Технологія, електроніка і мікроелектроніка зчудували і захопили молодь. Бог та Батьківщина зісунуті в тінь. Злі сили почали усувати вчення про Бога зі шкіл. Вчення про Бога у порівнянні з технологічним знанням залишилося на примітивному поземі. Але чим вище у позасвітні простори сягнув геній людини, тим рельєфніше став перед його очима: Бог-прапричина всього буття. Технічно-цивілізаційний процес ще не став предметом метафізичної інтерпретації у сенсі розкривання найбільшої таємниці світу: **Бога**. Мусить бути зрівноважене вчення про прапричину буття з наявними досягненнями людського генія на технологічному відтинку. Його шуканню немає меж, як і немає меж поняття Бога та розгадання Його Таємниці.

Голова ЦК АБН Я. Стецько гостем Крайового Комітету в 1952 р. Стоять зліва: Л. Гусин — голова, Я. Стецько — голова ЦК АБН, О. Калиник — голова ЦК СУМ, 2-2-ий ряд: Р. Мізур, О. Безубко, М. Фіголь, В. Макар, 3-ій ряд: П. Баб'як, П. Колісник, В. Пальчук, вгорі: В. Кушмелин, д-р В. Остревський, П. Микуляк, інж. П. Гарбар.

Напрямних потребує молодь вільного світу. Такою не є ідея свободи, бо хто її посідає, не відчуває її браку. Отже, для молоді вільного світу мусить бути вищий ідеал, як свобода. Свобода це рамки, це передумова, завдяки якій людина може здійснити нею вибрані якості і вартості. Які ж якості вибирає вільна молодь тепер? Пригадуємо, що постанова Асоціації Оксфордської молоді у тридцятих роках — відмовитися воювати за короля і батьківщину — була одним з головних мотивів рішення Гітлера почати війну. Таку роль виконує тепер пацифістичний рух, який вимагає одностороннього роззброєння власної батьківщини. Вислід психостратегії Москви — її дезінформації. Завданням молоді вільного світу повинно бути: свободу, якою вона користується, поширити на увесь світ, зокрема (через її розвал) на російську тоталітарну безбожницьку імперію, яка прагне завоювати увесь світ і накинути йому свою філософію і спосіб життя. Молодь вільного світу повинна плекати культ героїв уярмлених большевизмом народів, які борються за національне визволення і розвал російської імперії на національні незалежні держави усіх поневолених націй, за людські права, віру в Бога, за свободу сумління, за рідні національні культури: — мозаїка національних культур — це багатство світової культури. Большевицька антикультура, яка нищить національні культури, це темрява рабства, це варварство. Без національних культур немає світової культури.

Молодь в уярмлених большевизмом країнах бореться за найвищі ідеали людства, за Бога, за Батьківщину, за національну незалежність, за людину як Богоподібне єство, за вільну культуру творчість проти соцреалізму, що є нічим іншим, як культом поневолювача рабом. Для молоді Заходу, ідеал свободи не є особливим пережиттям, бо відчувати можна лише брак її. Свобода є ідеалом уярмленої людини, свобода є ідеалом уярмленої нації: вона скрізь живе, де йде боротьба за незалежність. Вона зветься свободою віри в Бога та її практикування, свободою культурної творчості, свободою нації і людини, свободою плекання власних традицій, культур власних героїв, власних історичних вартостей. Вона скрізь живе де йде бій за власне національне і людське "Я". Тоді свобода стає запорукою для здійснення власних якостей і вартостей — а вони, яскраво усвідомлені, стають стимулом боротьби за волю і незалежність.

Може й тому вільна молодь не завжди розуміє молоді поневолених націй. Молодь поневолених націй має ясний образ, чого їй треба, щоб виповнити своє людське і національне призначення. Молодь не лише не має свободи, але їй накидає російський окупант свою філософію і спосіб життя на різні його ділянки: російська окупація не є тільки мілітарною, але насильством накинений спосіб життя. Це є накладання кайдан на нації у всі форми її вияву, яким на кожній ділянці нація протидіє. Отже боротьба молоді поневолених націй ведеться одночасно за свободу, національну незалежність та проти накидування окупантом змісту і форм його філософії і способу життя поневоленим націям. Це не лише боротьба проти мілітарної окупації, але проти окупації суцільною большевицькою системою життя (а большевизм — це синтез російського імперіалізму і комунізму). І потужність боротьби молоді поневолених націй лежить у тому, що вона поєднує інтегрально з тугою за рідними вартостями боротьбу за свободу, як передумову для здійснювання власних якостей і вартостей, власної філософії і змісту життя проти накинених їй ворожих в

Я. Стецько промовляє на честь Патріярха Йосифа

умовах неволі, експлоатована сила боротьби молоді поневолення націй необчислима. Коли час дозріє й ріст революційних процесів досягне зеніту — експлозія революції розірве російську імперію і комуністичну систему і на руїнах їх запанує кожна нація зі своєю вірою в Єдиного Бога і таким соціально-політичним та внутрішньо-державним ладом, як це вирішать демократичним способом самі народи. Новий справедливий лад у світі буде побудований на мережі національних держав в їхніх етнографічних кордонах без загарбання чужих земель. Час імперій минув, прийшов час національних держав. Свідомством цього є ОН, де маємо понад півтора сотні нових членів. Це процес диференціації світу, а не насильної уніфікації. Це мозаїка різних націй, народів, держав, це мозаїка різних культур, бо лише той шлях допровадить до всесвітньої культури людства — коли будуть вільні від імперіяльного гніту народи-нації у своїх власних демократичних державах, а вільні творці розбудовуватимуть національні культури, з яких складається культура людства.

Молодь як аванґард націй вільних і поневолених мусить подати взаємно собі руки!

Треба апелювати до молоді вільного світу у **Рік Молоді** допомагати визвольній боротьбі молоді поневолених націй, яка зсередини розриває російську імперію і комуністичну систему та є альтернативою до атомової війни. Наша молодь бореться за справедливу справу! Їй мусить допомогти увесь волелюбний світ! Вона поклала вже мільйони жертв на вівтарі свободи проти тиранії, яка загрожує уярмленням цілого людства.

Хто помагає молоді поневолених націй, помагає сам собі, помагає врятувати світ від большевицького потопа, від завоювання світу Імперією зла!

Є. Орловський

(псевдо сл.п. Я. Стецька)

ЗВЕРНЕННЯ ДО УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ В АВСТРАЛІЇ

Дорога Українська Молоде,
дорогі Сумівки і Сумівці,
дорогі Пластунки й Пластуни,
дорогі Землячки й Земляки!

Це було 1957 року, як я, після Конференції Антикомуністичної Ліги Азійських Народів у Сайгоні, мав нагоду відвідати українських імігрантів у цій країні. Це було майже тридцять років тому, а згодом я знову навідувався до української спільноти в Австралії. Я зустрічався з українською молоддю того часу. Вас, мої дорогі молоді подруги й друзі, може й не було ще на цьому світі. Це було давненько, але напевно серед старших, народжених на чужині є ще дуже багато тих, яких я мав нагоду тут під час моїх чергових поїздок зустрічати, до них промовляти, а навіть разом святкувати дивним-дивом для нас снігом покритої України, влітку, Різдва ні Свята у таборі СУМ-у. Спомини з перебування серед української громади, а зокрема серед нашої молоді в Австралії особливо зворушливі для мене.

Я завжди пригадував Вам, що Україна це передусім духовна вартість і якість. Українська нація це духовна вартість і якість. Українська нація це духовна єдність, яка живе у віках і єднає нас навіть, як її члени розкинені по світі, але вони пов'язані золотими духовними традиційними, культурними й історичними нитками в одне суцільне, нерозривне ціле, кров'ю пролитою за його збереження. Нас усіх єднає велич нашої культури, наші культурні традиції, героїка нашої нації, передусім її кожночасного покоління — пролита кров за невмирущість ідеї вічної універсальної України. Нас єднає Українська Церква обох конфесій, тотожного українського обряду, тотожної духовної традиції мучеництва обох наших Церков. Наша патріотична ідея є інтегрально з'єднана з нашою релігійною, християнською ідеєю. Христос і Україна це нерозривне ціле. Нація це незбагнуте, нематеріальне ество, що виростає з сердець, душ і умів упродовж тисячоліть жителів української землі, що з Господньої волі передається з роду в рід, з покоління у покоління, як духовний клейнод постійно освячуваний кров'ю героїв і мучеників. Симоненко, великий мученик із молодого Вашого покоління навчав Вас, молоді подруги й друзі, сумівки і сумівці, пластунки й пластуни, що "можна все на світі вибирати, сину, вибрати не можна тільки Батьківщину". Симоненка молоденького, геніального послідовника Шевченка — замордували москалі.

Ви територіяльно далеко від рідної України, але духово Ви близько неї. Її ідеї, ідеї Катакомбної Церкви, ідеї Організації Українських Націоналістів-революціонерів є рушійними силами сучасної визвольної боротьби, спільний фронт поневолених народів — АБН — це смертельна загроза

Я. Стецько — сімнадцят річний студент — матурист

для імперії зла, тому так безоглядно, так брутално, брехливо атакує Москва Організацію Українських Націоналістів, Українське Державне Правління, Українську Повстанську Армію, добачаючи у них цю розривну силу, яка зсередини, без атомової війни, спроможна знищити тюрму народів і комуністичну безбожницьку систему. Нещадну війну веде московський окупант проти революційно-визвольного табору ОУН-УДП-УПА-УГВР-АБН, проти їх символів Степана Бандери, Романа Шухевича й теж живучих їх творців і організаторів. В очах молоді Москва прагне скомпромітувати цю боротьбу, двофронтову війну України, героїчну епоху нашої найновішої історії. Без неї, без Державного Акту 30 червня 1941, якого 45-річчя цього року відзначаємо, і подій, що наступили, без двофронтової війни Україна не була б підметом у Другій світовій війні, а предметом-об'єктом, за який — як колонію — ішов бій двох тоталітарних імперій. Якраз ОУН-УДП-УПА цю підметність України утвердили кров'ю десятирічної двофронтової війни і твердістю та мужністю у німецьких конц-таборах засвідчили.

Дорога Молоде, ми не слабі. Сила не лише в технічній зброї, але передусім в ідейній, духовній, політичній, бо зброєю диспонують живі люди, якими керують ідеї й прагнення волі і справедливості, державної незалежності. Звідси так важливою є для москалів психологічна війна, дезінформ, культуробмін, радіопересилання чи заглушування наших, якщо їх зміст є правильний...

Завжди вирішував людський дух. Ісус Христос переміг як Богочоловік силою свого духу, силою своєї правди, терпінням і смертю за правду. Український Патріархат це наша духовна держава, це наша окремішність, це наш духовний суверенітет. Тому ми так твердо змагаємося за Патріархати обох наших традиційних Церков. Ради історичної правди хай мені

Родина Стєцьків, 1920 рік. Зліва до права: Омелян, брат Ярослава, мати Теодосія, Ярослав, батько Семен.

буде вільно пригадати, що ідею Патріярхату наших Церков підніс автор цих рядків 35 років тому у "Визвольному Шляху" і був атакований уже тоді за це. Проте ж згодом, пізнавши правду, вибачилися навірнені противники цієї ідеї. Завіщання Велетня нашої Церкви й нації Патріярха Йосифа — це не тільки заповіт для українців одного віровизнання, а для усіх українців, бо в центрі його уваги стоїть український екуменізм, змаг за єдність обох наших Церков і усіх українських деномінацій. Наші великі Учителі Церкви — Митрополит Василь Липківський, Слуга Божий Андрей, Патріярх Йосиф мали ту саму мету: єдність Церкв і народу. Сьогодні Ваш духовий зір, дорога молоде, мусить бути скерований на країну непокірну і незламну, на країну героїчної молоді, яка завжди наново вилонює нових героїв, яких прикладом залишається Юрій Шухевич, яка завжди наново оживає, хоча падають члени ОУН, падають незламні типу Тихого, Стуса, Литвина, Марченка, Нікитина, чи Олени Антонів. Страждають довгі роки засуджені Йосиф Тереля, Василь Кобрин і тисячі інших.

Споглядайте на їх життєвий приклад, ідіть шляхами героїв, тобто силою своєї волі виповняйте прірву між бажаним і реальним, а будете гідними послідовниками тих, що серед найважчих умов обороняють честь і славу нації, честь і гордість людини, створеної на образ і подобу Богу.

Розгортайте фронт проти ворога на чужині, пропагуйте ідеї воюючої України серед свого оточення, будьте горді, що Ви є українці! Докладайте зусиль, щоб наші ідеї й наші видання проникали туди в Україну. Молодь в Україні чекає на Вашу солідарність з нею в чині! Хто не виповняє свого обов'язку супроти України — зневажає Господа Бога! Плекайте ненарушність родини, будьте прикладом християнської й національної моралі, погорджуйте вигідним життям, поборюйте алькоголізм, що розкладає молоде, жийте для ідеї Батьківщини-України, виховуйте дітей, молоде покоління в душі героїки життя й героїчного християнства, визвольного націоналізму, що є активним патріотизмом.

Стоїмо напередодні *Тисячоліття офіційного Хрищення України* — найсвітлішої події нашої історії. Москали усіх кольорів, їхні церкви усіх варіантів — від піменівської до провінційних еміграційних пробувають усіма засобами загарбати нам цю велику подію, ограбити й пофальшувати нашу історію. А реакція українства заслаба. Гарвардський центр відвертає увагу від цього суттєвого факту, а втікає у монографії, які не мають відношення до суті справи. Інші інституції зосереджуються на український відтинок, що є важливе й кінцеве. Проте ж дуже важливе є теж прийняти бій на зовнішньому відтинку й видати монументальну книгу англійською мовою про *Українське Християнське Тисячоліття*, чого піднялися ми, Український Освітній Інститут в Мюнхені, під загальною редакцією проф. д-ра Миколи Чировського, який очолює редакційну колегію, складену з визначних науковців обох віровизнань. Книга має з'явитися наприкінці 1987 року англійською мовою у відомому англословному видавництві, щоб довести її до відома тих кіл, до яких українські видавництва не мають доступу. Ця ініціатива вимагає великої фінансової підтримки всього українського громадянства. Авторами поодиноких розділів книги є фахівці — учені даної ділянки.

Ми підняли справу побудови пам'ятника Володимирові Великому Святому Христителеві — Володареві України у Вашингтоні. Справа є у розгарі підготовки. Покійний Патріарх апробував почин і декларував на побудову десять тисяч доларів. Наш фронт таку суму. Свою підтримку заявив теж Митрополит Максим Германюк. Справу підготовляємо повним темпом, щоб мати ухвалу Конгресу ЗСА. Україна зрадіє, коли старання навколо пам'ятника будуть завершені і він буде здвигнений у столиці ЗСА.

Чи проводите масову акцію збирання тисяч підписів пі петиціями до Папи Римського за визнання Патріархату УКЦ й оборону Української Церкви Катакомб, як теж під заявою підтримки Патріархові Мирославі Іванові в його акції в обороні Церкви й за визнання Патріархату? Дайте чужинцям наші найновіші англословні видання: "The West's Strongest Allies", "Ukrainian Review", "ABN-Correspondence", про Державність 30 червня 1941, книги про УПА, книжку Патріарха Мирослава Івана п. заг. "Was it really Russia that was christianised in 988?", видану уже також українською мовою. Студіюйте твори з України, могутню "Хроніку Української Католицької Церкви", якої ідеї співзвучні з нашими. Чи простудіювали Ви монументальний твір підпільної України "Грані культури" Степана Говерлі, а поезії в стилі шевченківської могутньої музи З. Красівського, або Олеса Бердника, твори видані тут, чи твори еміграційного письменника Любомира Рихтицького надзвичайно патріотичного виховного змісту для молоді? *Україна говорить!* Чи чуєте її голос через твори її найкращих синів, які кров'ю писали їх? Купуйте їх, вивчайте, студіюйте їх, виховуйтеся на них. Наслідуйте їх. Хай їх вчення буде хлібом насущним для Вашої душі, як ним є чи повинно бути "Завіщання" Патріарха Йосифа, великого соборника й учителя. Коли вивчатимете їх, зрозумієте велику суть гасла: Київ проти Москви!

Слава Україні! Героям слава! — моє привітання та одночасно зобов'язання Вас — жити й боротися під цими гаслами!

Хай живе Самостійна Соборна Українська Держава!

Хай живе Українська Національна Революція!

Ярослав Стецько

ВІДІЙШЛА ВІД НАС ГЕРОІНЯ

Катерина Зарицька-Сорока

З України наспіла сумна і болюча вістка, що 29-го серпня 1986 р. відійшла у вічність незламна героїня-борець за права і волю України

сл.п. Катерина Зарицька-Сорока

Сл.п. Катерина Зарицька народилася 1914 року у Львові, високу освіту здобула у Львівській політехніці і закінчила Музичний Інститут ім. М. Лисенка. З молодих літ була активним членом ОУН. За вірність ідеям визволення України і за свої націоналістичні переконання страждала в окупантських тюрмах і концтаборах понад 30 років. Героїчний шлях її життя був такий: арештована після атентату на польського міністра Перацького 1934 р. і в групі 12 провідних членів ОУН, на чолі з С. Бандерою, на Варшавському процесі в 1935 р. була засуджена поляками на 8 років ув'язнення за приналежність до ОУН та переведення через кордон до Чехословаччини бойовика Мацейка, хоч до нічого вона не призналась. В 1936 р. була суджена на т.зв. Львівському процесі, який фактично був продовженням Варшавського процесу. На Львівському процесі поляки судили 23-ох провідних членів ОУН на чолі з С. Бандерою, на якому Катерину Зарицьку засуджено на 5 років ув'язнення.

Михайло Сорока

Після капітуляції Польщі в 1939 р., Катерина вийшла на волю. Незабаром вона одружилася з інж. Михайлом Сорокою і тоді обоє активно включилися в підпільну боротьбу проти московського окупанта. Наприкінці 1940 р. большевики вперше арештували Катерину, а в 1941 р. у Львівській тюрмі вона народила сина Богдана. Водночас в 1940 р. большевики заарештували її чоловіка Михайла Сороку і під закидом членства в Крайовому Проводі революційної ОУН його засудили на 8 років ув'язнення. Повно арештований в 1952 р. і обвинувачений за "керівництво лагерними підпільними організаціями" був засуджений на 25 років каторги в концтаборах. Сл.п. Михайло Сорока був незламним борцем за незалежну українську державу і як мученик-герой загинув 1971 р. у мордовському концтаборі. Жорстока Москва навіть не дозволила дружині, щоб перевезти тіло Покійного в рідну Україну.

З вибухом російсько-німецької війни в червні 1941 р., Катерина зарицька вийшла на волю і знову активно включається до підпільної праці в ОУН, де виконує різні завдання; Працює у Львівському Обласному Проводі, виконує завдання зв'язкової Центрального Проводу ОУН, а під час

другої московської окупації обіймає керівництво Червоного Хреста при УПА і співпрацювала в журналі "Ідея і чин". В жовтні 1947 р. біля Ходорова, під час збройної сутички з частинами НКВД, відстрілюючись, була поранена і попадає в руки ворога. В тюрмі розкусила ампулку з ціанкалієм, але врятовано її життя. Під час слідства, яке вів майор МВД К. Гальський-Дмитрук, зазнала сильних тілесних пошкоджень. Знущання і тортури сприймала спокійно і держалась мужньо. Окремою постановою засуджено її на 25 років каторги. Її оскаржували за приналежність до ОУН, як зв'язкову Центрального Проводу, члена Обласного Проводу тощо. Зразу вона каралася у Верхне-Уральській та Володимирській тюрмах, а від 1968 р. в Мордовському концтаборі. Політв'язні, які стрічали Катерину під час ув'язнення, твердять, що це був тип незламної жінки-героїні, яка була живим ідеальним прикладом до наслідування іншими.

Після відбуття повного засуду в жовтні 1972 р. була звільнена і прибула до Львова, але тут її заборонили жити біля сина і рідної мами і вона поселилась у Хмельницькій області. На т.зв. волі Катерина весь час була під пильним наглядом агентів КГБ, постійно переслідувана "невідомими хуліганями", на її хаті часто з'являлися написи з погрозами влаштувати пожежу, але органи безпеки не реагували на це. Час від часу її цькувала підсоветська преса, окреслюючи її як "кадрову націоналістку" тощо. Та поминаючи це все, Покійна до смерті духово лишилась незламною, яка сама казала про себе: "Духом не падаю... На еміграцію я ніколи не пішла б. Побачимо, що далі буде...". Вона вважала, що її місце тільки в Україні, що її життя належить тільки для України. Була вона хрустальним зразком героїчної української людини, яка жила тільки для великої ідеї своєї нездолованої нації і такою залишиться у вічному пантеоні героїв України.

Поховали сл.п. Катерину Зарицьку-Сороку у Львові на Личаківському цвинтарі у родинному гробівці, поруч її рідної Матері, яка померла 1-го серпня 1986 року.

Вічна пам'ять незламній Страдниці-Героїні!

*Погорджуйте вигідним життям! Жийте небезпечно!
Ставте ідеальне над матеріальним! Гідно вшануйте 45-річчя відновлення Української Державності 30 червня 1941 року, як теж інші світлі річниці сього року. Будьте прикладом ідеалізму і патріотизму, притягаючою силою для всієї української молоді!*

Я. Стецько, 24 лютого, 1986 р.

ЗВЕРНЕННЯ УКРАЇНЦЯ ДО БРАТА АФГАНЦЯ

Наші країни — Україна і Афганістан — розділені тисячами кілометрів і в попередній історії наші народи не мали нічого спільного, а проте ми є тепер братами. Стали ми рідними братами не по батьковій і материній крові, а по духу стали ми ними, по пролитій нашій крові у боротьбі проти спільного ворога — російського імперіялізму, який поневолює наші волюбні народи.

Україна впала жертвою підступної Москви більше трьох століть тому і відтоді як давні, так ще гірше новітні кремлівські царі плундрують нашу Вітчизну, катують і нищать наш народ і його культуру, перетворюючи Україну у свою колонію, а українців — на своїх рабів або, русифікуючи їх, роблять з них перекиньчиків — московських яничарів.

Ви, афганці, вже шостий рік ведете героїчну боротьбу з російськими загарбниками, які підступно захопили ваш рідний Афганістан. Ваше завзяття в цій боротьбі подивугідне, і ми схиляємо наші голови перед вашою любов'ю до рідної землі і свободи. Будьте певні, ви не самі у священній вашій боротьбі, з вами і ми — українці, як були ми на протязі всієї нашої історії завжди з тими, хто захищав свою волю, бо український народ ніколи нікого не поневолював. Коли московські царі в минулому столітті вогнем і мечем покорювали ваших кавказьких братів-мусульман, то наш великий український поет Тарас Шевченко бестрашно став на їх захист і у своїй безсмертній поемі "Кавказ" писав:

За горами гори, хмарою повіті,
Засіяні горем, кровію політі.

І в той час, коли ніхто не вірив у перемогу гордих кавказьких горців, а найвидатніший російський поет — Олександр Пушкін писав: "Смирись Кавказ — идёт Ермолов!" — цебто царський генерал — кривавий завойовник Кавказу, геніяльний український Кобзар сміливо і палко закликав:

І вам слава, сині гори,
Кригою окуті.
І вам, лицарі великі,
Богом не забуді.
Борітеся — поборете,
Вам Бог помагає!
За вас правда, за вас слава
І воля святая!

Цим Тарас Шевченко звертався не тільки до відважних лицарів-джигітів, а до всіх тих, які захищають рідну землю від напасників і борються за свою волю.

За свій відвертий виступ проти поневолювачів і за непокір Москві Т. Шевченко десять років карався за Уралом і Каспієм, жив там серед ваших одновірців-мусульман, подружився з ними і з великою любов'ю зображав їх на своїх картинах. І якби Т. Шевченко жив тепер, то він без сумніву став би і на захист вашої справедливої боротьби, а тому ми, його нащадки, з повним правом звертаємося до вас його повними надії пророчими словами:

Борітеся — поборете!

Славні лицарі — муджагеддіни! На вашу героїчну і самовіддану боротьбу з до зубів озброєним і без милосердя в серці ворогом, який провадить проти вашого волелюбного народу брудну війну, дивиться тепер увесь світ. Та спостерігає, на жаль, досить бездіяльно, незрячими очима, не розуміючи ще до кінця, що це ви проливаєте свою гарячу синівську кров не тільки за свою рідну батьківщину — Афганістан, а і за їх волю і майбутнє їхніх нащадків. Бо на шляху ненажерливого московського імперіалізму серед інших був гордий Кавказ, потім наші зелені Карпати, а тепер ваші рідні гори і, якщо не стати на путі його захланности, як це ви зробили, то підуть і Альпи, і Піренеї, і Кордільєри і Анди. Ненаситний московський дракон безупинно потребує нової жертви, свіжої крові, поки не і здохне.

Та ми, українці, твердо віримо, що народи світу прозріють і перемога буде за вами. Б'є остання година російській імперії, бо Бог відібрав від кремлівських вождів рештки розуму, коли вони напали на вашу землю, щоб вона стала тою кісткою, яка застрягне поперек зажерливого горла і вонючої пащеки московського упира і через це сконає. І воля, видно, великого Аллаха, щоб саме ви завдали йому ту смертельну рану, через яку стече його скажена кров і спричинить його безславну погибель. І хоч за це вам прийдеться принести велику жертву, заплатити життям многих вірних своїх синів — народних месників, але всі народи поклоняться вам із вдячності за це. Батьки показуватимуть своїм дітям ту сторону, де знаходяться ваші священні, кров'ю политі гори і вчитимуть їх щиро молитися за вас. І віками люди будуть паломничати у ваш край, щоб у пошані і молитві опуститися на коліна і похилити голови над могилами лицарів, які полягли за рідний край і святу свободу.

Московські загарбники безпощадно плюндрують тепер ваш край: руйнують сільськогосподарську систему і доценту спалюють урожай, нищать ваші оселі і грабують майно, відверто тероризують мирне населення і калічать дітей, вдаються до неприхованого геноциду афганського народу. Подібне робили росіяни і на Україні. Тільки в 1932-33 роках Москва замордувала штучним голодом понад шість мільйонів українських селян, та скільки до того вбитих у боротьбі із чужими зайдами, розстріляних, вивезених з України. А після Другої світової війни — тривала героїчна, безприкладна боротьба уславленої Української Повстанської Армії з московськими окупантами, сотні тисяч арештованих, вивезені на Сибір українські села, випалена земля. Найкращі сини нашого народу — цвіт української нації — взяли за зброю, щоб захистити незалежність рідного краю, а безсоромний ворог обзиває борців за волю України "бандитами", як і тепер називає "бандитами" ваших відважних народних месників-муджагеддінів. Та в такій лайливій брехливості у московських поневолювачів багатівіковий досвід: у минулому вони називали зlodіями і

розбійниками наших славетних лицарів-гайдамаків. У своєму творі "Холодний Яр" Тарас Шевченко наводить ці брехливі слова, щоб дати їм гідну відсіч.

Гайдамаки не воины, —
Разбойники, воры.

І відповідає на такий наклеп:

Брешеш, людоморе!
За святую правду-волю
Розбійник не стане.

І кидає в обличчя ворогів:

Ви — розбійники неситі.
Голодні ворони.

Та в ті післявоєнні 40-ві і 50-ті роки нам, українцям, було дуже важко боротися проти Москви, бо у боротьбі з переважаючим ворогом ми були повністю залишені самі на себе, оскільки після поразки фашистської Німеччини народи світу були осліплені і обдурені брехливою советською пропагандою і наївно вірили кремлівським яструбам, які прикинулися невинними голубами і "воркували" про мир на землі і мирне співіснування між народами, готуючи тим часом зашморг на шию вільному світові. І тепер тільки, на вашій землі, світ з усією ясністю збагне їх хиже нутро і злочинну вдачу. Це ви зірвали з них личину лжати і весь світ побачив ворожий оскал Москви в цій її ганебній війні проти вільного народу, який нікому не загрожував і єдина "вина" якого — це безмежна любов до рідного краю і прадідівської віри.

Український народ солідарний з волелюбним афганським народом у його визвольній боротьбі і ми, українці, допомагатимемо вам і боротимемося проти нашого спільного ворога всіма доступними нам засобами. Але, якщо ви, афганські партизани, зустрічаєте серед військовослужбовців советської окупаційної армії і юних синів України, то знайте, що вони завезені в Афганістан проти своєї волі і український народ оплакує їх долю, як оплакував Тарас Шевченко смерть свого вірного приятеля Якова Де Бальмена, який загинув на Кавказі під час походу російського царського війська проти черкесів:

І тебе загнали, мій друже єдиний,
Мій Якове добрий! Не за Україну,
А за її ката, довелось пролити
Кров добру, не чорну. Довелось запить
З московської чаші московську отруту!

Та невинно пролита ваша і наша кров паде на голови кремлівських можновладців і злочинці понесуть заслужену кару. Бо прийде час, коли за кривди народні, за матірні сльози, за сирітський дитячий плач, за потоптану дівочу честь, знівечені людські долі, за спалені села і зруйновані міста, за рани, муки і смерть борців наших судитимуть вільні народи кремлівських тиранів і увійде цей суд в історію людства як Московський процес. І коли поведуть супостатів на плаху, зітхне з полегкістю світ, що злочин не залишився непокараним і легше вже спочиватимуть у відомих і невідомих могилах мільйони жертв московського терору.

1985 рік

ЖОРСТОКЕ ПОБИТТЯ А. МАРЧЕНКА

Німецький релігійний місячник п.з. "Віра у 2-му світі" з квітня ц.р. надрукував цікаву статтю п.з. "Жорстока поведінка з Анатолем Марченком", що її з деяким скороченням поміщуємо.

"У дуже критичному положенні знаходиться важко хворий в'язень, Анатоль Марченко. Коли його перенесено минулого року із п'єрмського лагру до в'язниці в Чистополі, то перед тим побито його так важко, що йому загрожує небезпека.

Метода прямо звірячого побивання в'язнів застосовується органами КГБ щораз частіше, а до бійки заставляється нерідко кримінальних злочинців. Ходять чутки, що КГБ цю методику "поліпшило" в тому напрямі, що після найважчих ударів на жертві не помічається слідів. Під час довгих років ув'язнення Марченко зовсім оглух. Від судово-екзекутивних органів залежить, чи йому вільно користуватися слуховим апаратом. Зараз він відсиджує своє 6-те лагерне ув'язнення. Востаннє його було засуджено на 10 років спеціально суворого лагерного режиму із пізнішим 5-літнім вигнанням.

Він пройшов важкий менінгіт, хворіє хронічним гастритом, артритизмом і невральгією із періодичними проявами паралічу. Ця нечувана садистична поведінка застосовується людині, яка боронить витривало своїм свободолюбним розумом і не зважаючи на репресії та сваволю КГБ, заступається за спів'язнями, товаришами спільної недолі.

Імовірно КГБ мститися на Марченкові за його спомини, в яких він описав знущання в більшовицьких карних лагерах.

Молодь ОУН — покоління тридцятих років — створило основи, з яких вирости нові покоління борців за волю України. Вона, на чолі зі Степаном Бандерою, Романом Шухевичем, Данилишином і їм немає числа — створила легенду нескореної нації, епоху двофронтової війни України.

Хай приклад Юрія Шухевича завжди присвічує Вам на шляху боротьби!

Розгортайте масові акції в обороні України!

Я. Стецько, 24 лютого, 1986 р.

А. ЩАРАНСЬКИЙ І УКРАЇНСЬКО-ЖИДІВСЬКІ СТОСУНКИ

На запрошення жидівських організацій Бельгії, відомий жидівський дисидент Анатоль Щаранський (Натан Шаром) побував у Брюсселі, де ввечері 15.9.86 р. в приміщеннях Соціологічного Інституту Брюссельського Університету відбув публічну зустріч, а наступного дня його прийняв на аудієнції бельгійський король Бодуен і окремо міністер заграничних справ Лео Тіндеманс.

Після оваційного привітання, яке йому справили присутні (понад 300 осіб, переважно жиди), недавній в'язень сов'єтських концтаборів розповів про своє визволення, яке він завдячує головно своїй дружині при загальній підтримці жидівського загалу. А. Щаранський відбув 9 років покарання за співпрацю з російською Гельсінською групою, яку очолював Ю. Орлов та за жидівську еміграційну акцію.

Перед своїм прибуттям до Брюсселі, А. Щаранський склав візиту президентові Франції Міттеранові та прем'єр-міністрові Ж. Шіракові, дякуючи їм за підтримку акції його дружини, що довело до його випущення на Захід.

Нав'язуючи до терористичних актів на терені Франції, він окреслив совєтський режим, як терористичний, бо громадяни ССРСР є під постійним терором, не маючи змоги себе захистити. Тому потрібно вести боротьбу проти усіх видів терору без уваги на те, хто ним послуговується. Він заохочував жидів до постійної акції в користь переслідуваних жидів у ССРСР т.зв. "рефюзників", а їх є сотні тисяч. Факт, що вони заявили за виїздом з ССРСР до Ізраїлю, вони стали предметом переслідування і терору і є позбавлені праці.

Питання, які посипались після короткої інформації А. Щаранського, відносилися виключно до внутріжидівських справ і долі жидів в ССРСР, при чому було відмічено мужню поставу Сахарова і Орлова.

Несподіванкою і зміною тематики було питання поставлене одним українським учасником тієї зустрічі мгр О. Ковалем, який порушив комплекс жидівсько-українських стосунків. Заки було поставлене питання, мгр О. Коваль представив себе, як українець і колишній політичний в'язень німецьких концтаборів та привітав недавнього в'язня совєтського гулагу і мужнього борця за людські права в ССРСР і за кращу долю своїх компатріотів.

На загальне здивування, А. Щаранський промовив українською мовою, кажучи: "добрий вечір, я народжений в Україні і ми можемо вести

розмову по-українськи". Мгр О. Коваль висловив радість з приводу цієї несподіваної приємної заяви, але продовжував своє слово французькою мовою, щоб дати змогу всім присутнім брати участь у цій дискусії.

Питання було поставлене на основі ствердження, що жиди в ССРСР були упривілейовані зразу після жовтневої революції аж до часу, коли Сталін на прикінці свого панування відновив старий російський антисемітизм. Нормально це явище повинно було викликати серед жидів антирусизм. Однак антирусизму не помічається, а натомість останніми часами помітний серед деяких жидівських кіл сильний антиукраїнізм. Шукання серед українців воєнних злочинів, тоді, коли українці воювали на два фронти проти німецьких і московських окупантів, вимога до уряду Америки про видалення Івана Дем'янюка до Ізраїлю, де він у в'язниці чекає на суд, хоч відомо, що він впав жертвою фальшивих свідчень і документів КГБ, розвалення жидами пам'ятника українського і жидівського голокостів, що був здвигнений недавно українцями в Єрусалимі і чимало інших драстичних фактів, які свідчать про штучно викликаний антиукраїнізм для якого немає підстав з метою пошкодити як українському так і жидівському народам. Питання до промовця: чи він будучи в концлагерах і сов'єтських тюрмах, де напевно жив разом з українськими політичними в'язнями, які творять політичну еліту української нації, чи він зустрічався з проявами антисемітизму?

У відповідь А. Щаранський сказав, що в Україні, де є чимало льяолистів (краще було б вислужників режиму) антисемітизм є більш помітний як в котрійнебудь іншій советській республіці. Натомість поміж в'язнями в концтаборах, де зустрічав таких, що були засуджені на 25 і більше років, жодного сліду антисемітизму між українцями не спостеріг. Що торкається І. Дем'янюка, то мав змогу відвідати його в тюрмі біля Тель-Авіву і мав з ним довшу розмову, після якої мав йому сказати, що краще для І. Дем'янюка бути в ізраїльській тюрмі, як мав би бути в советській. В Ізраїлі суд мусить мати незбиті докази, щоб когось засудити, тоді, коли в ССРСР засудити можуть і без доказів.

А. Щаранський сказав також, що в Ізраїлі діє українсько-жидівське товариство, до якого він також належить і яке ставить собі за ціль протидіяти дезінформації і дбати про налагодження взаємовідносин між нашими народами.

Інші аспекти, які були порушені в питанні, як відсутність антирусизму серед жидів, знищення пам'ятника в Єрусалимі тощо, залишились без відповіді. Немає сумніву, що жидам залежить на тому, щоб не зразити собі росіян, від яких вони сподіються видістати ще певне число своїх одновірців. Що більше, деякі жидівські кола йдуть на зустріч своїм переслідувачам-москалям і на доручення цих останніх плямують українців, як воєнних злочинців, щоб в цей спосіб виторгувати для себе більше емігрантів з ССРСР. Гра є доволі субтельна, але аж не така, щоб не було видно хто потягає шнурками, а хто і для чого це робить. Москві потрібно знецінити українців в очах урядових кіл Заходу, а для цього потрібно використати жидів при допомозі штучно піддержуваного українського антисемітизму. Треба, отже, дивуватися, що деяка частина жидівського провідного активу дала себе втягнути в цю нечесну і шкідливу гру. Такою грою вправді можна хвилево дещо досягнути, але на довшу мету доведеться програти. І про це повинні пам'ятати відповідальні жидівські кола.

УКРАЇНО МОЯ.

Україно моя, ти пшенична,
Заквітчалась як рай — славна, пишна.
Та дорога твоя ще терниста,
Хай душею ти є зовсім чиста.

Україно моя, Мати рідна.
Та й чому ж ти така дуже бідна?
Твої діти малі не ледачі,
Чом багатства свої не позначиш?

І гостинний твій люд не вітає гостей,
І співочий нарід не співає пісень.
Україна моя солов'їна,
Ти дітей научай — доля змінна!

Щастя хай не шукають вони по морях,
Щастю хай прокладають вони самі шлях.
Український нарід, твоя воля прийде
В колі вільних людей свою славу знайдеш!

Нью Йорк, 1962 р.

Микола Дорошенко

... Пам'ятайте завжди про це, що Ви — молоде покоління — вже сьогодні мусите нести відповідальність за діло визволення України. Зосередіть свою увагу на виховні завдання, не так на вигідні умовини. Подбайте про те, щоб мали Ви добрих виховників, постійно діючих, систематично, планоно. СУМ має великі традиції соборницької, національно-визвольної організації. СУМ в Україні був тим, чим було юнацтво ОУН, з рядів якого вийшли герої типу сл. п. Миколи Лемика, а СУМ має Павлушкова, що вже давно став всеукраїнською постаттю — прикладом для свого українського покоління, зокрема молодого. Спілка Української Молоді була в Україні конспіративною, підпільною, визвольною організацією молоді. Не "ГПУ її створило", але волелюбний дух, патріотичне горіння української молоді спільно з СВУ Єфремова. СУМ має бути резервуаром, з якого черпатиме патріотично, в націоналістичному дусі виховних борців — сьогоднішня революційна сила, що діє в Україні, яка створила спільно з УПА героїчну епоху нашої історії — революційна ОУН.

Я. Стецько, 24 лютого, 1986 р.

ЧОМУ Й ЯК ГИНУЛИ МІЛЬЙОНИ

/про Авшвіц й інші німецькі табори смерти/

Загально відомо, але зовсім замало наголошено, що Другу Світову війну розпочала у вересні /1-го/ 1939 року не сама Німеччина, але два спільники-змовники: Німеччина і Росія, що ввійшла у воєнні дії цього самого року і місяця /17-го вересня/. Відомо, що заки вони розпочали війну, то в серпні /23-го/ представники цих двох спільників — Ріббентроп і Молотов підписали в Москві договір-змову про війну, але недостатньо наголошено висновки цієї змови. Очевидний висновок — це війна, але це не все. Одночасним і логічним висновком мусить бути:

Що пізніше /в 1941 році/ два спільники побилися, в нічому не змінює ані змови, ані наслідків цієї змови, ані однакової відповідальности обидвох.

В наслідок особливої міжнародньої ситуації, спричиненої обидвома змовниками, один спільник — Німеччина була розгромлена, а другий — Росія, завдяки Західньому світові /головно ЗСА й Англії/ вийшов ціло й ще був після війни, одним із 4-рьох /ЗСА, Англія, Франція і ССРСР/, що засудили свого спільника на судовій розправі в Нюрнбергу.

Друга Світова війна принесла у висліді десятки мільйонів втрат у людях, до чого треба додати колосальні втрати майна та культурних здобутків і надбань. Потерпіли всі народи, що брали участь у цій війні або попали в її нещадні жорна. Жиди кажуть, що вони втратили найбільше — 5 мільйонів (жидівський голокост — вони твердять). Але дійсно найбільші втрати понесла Україна, бож на її землі і за її землю йшла найбільша і найдовша кривава боротьба. Американський журналіст Едгар Снов ще в січні 1945 року (тоді війна ще не була закінчена) в «Сатирдей Івнінг Пост» написав, що Україна втратила 10 мільйонів людей. Отже, український голокост був два рази більший, як жидівський.

З іншого джерела знаємо, що серед тих 10 мільйонів були два мільйони, що їх німці запроторили в тюрми і концентраційні табори і там їх вимордували. Це був не найбільший, але найжахливіший відтинок українського голокосту. Мова тут лише про тих що загинули з німецької руки, а скільки загинуло / й ще тепер загибає/ в радянських концтаборах з московських рук!

Дослідники твердять, що лише в одному КЦ-ті Авшвіці загинуло 5 мільйонів в'язнів. Не лише жидів /як вони тепер твердять/, але українців, поляків, французів, голландців, чехів, данців, норвежців і ін., фактично — з усіх народів, окупованих німцями. А німецьких концтаборів було багато не лише на німецькій території, як ось Саксенгаузен, Берген-Бельзен, Грос-Розен, Бухенвальд, Дахав, Равенсбрюк, Дора, Мавтгаузен, Ебензе і ін., чи на польській, як ось Авшвіц, Майданек і ін., але також десятки таких концтаборів були на українській землі.

І тут важливо підкреслити, що й КЦ Авшвіц /це був «Фернхтунгс-лягер» — табір смерті, один з таких/ і всі інші німецькі концтабори для українців прийшли в наслідок ворожої німецької політики і постави щодо України /й інших народів/, до відновленої 30-го червня 1941 року української незалежної держави.

Тому проти Німеччини став тоді український народ, напереді його авангард, що між двома світовими війнами провів підпільну революційну боротьбу проти тодішніх загарбників-окупантів української землі — зброю підняла ОУН, що в боротьбі створила УПА, збройну силу народу. Проти нового наїзника — Німеччини, а далі проти Москви, що в 1944 році знов поверталася на нашу землю — стала армія українського народу.

На відтинку збройної боротьби билися і згинули десятки тисяч найкращих синів і дочок українського народу. Десятки-сотні тисяч, мільйони згинули на інших відтинках цієї кривавої війни — за Україну. Треба тут врахувати також і тих українців-воєнків із радянських армій, що на початку німецько-радянської війни добровільно йшли в німецький полон з надією обернути свою зброю проти Москви.

Але, як відомо, в наслідок біснуватої політики Гітлера — їх німці знищили в таборах полонених, чим прискіпили свій повний розгром у травні 1945 року.

А на іншому відтинку війни, в наслідок боротьби українського народу — мільйони попали за залізні ґрати і колючі дроти німецьких тюрем і концентраційних таборів. Їм ворог вибив зброю з рук і присудив на повільну мученицьку смерть, як неминучий їхній кінець.

Масові арешти українських націоналістів у Галичині перевели німці 14-15-го вересня 1941 року. Мене з трьома друзями — Василь Бандера, д-р Богдан Рибчук і м-р. Євген Лозинський — підступом арештував цієї ночі начальник гестапо Крюгер у Станиславові, і протягом ночі припровадив до тюрми на вул. Белінського ще 200 людей. Після трьох діб нас вивезли до Кракова до в'язниці «Монтелюпік» через Львів, тюрму на вул. Понцого, а далі літом 1942 року до КЦ-ту Авшвіц.

З німецьких млинів смерті вийшли на волю лише рештки недомор-

У 20-річчя смерті полк. Е. Коновальця 1958 року на кладовищі Кросвік у Роттердамі, учасники після складення вінків і панахиди, слухають промов перед його могилою. Зліва направо: В. Маркусь, Р. Найдан, М. Борис, Р. Малащук, С. Ленкавський, М. Рудько, С. Бандера, невідомий, полк. А. Мельник, О. Бойків, ген. М. Капустяньський, П. Куліш

дованих, недогазованих, недостріляних, а вийшли тільки тому, що скінчилася війна і Німеччина впала розгромлена в руїнах. А спільник Німеччини Росія, вийшла ціло, як я вже згадав, і далі мордує мільйони в'язнів у своїх концентраційних таборах, на заслання, в психічних казематах і теж і тих, що «на волі».

Нашим обов'язком і завданням тих, що вийшли на весні 1945 року на волю, розповісти всім, як жили і гинули мільйони в'язнів.

Одним з найтяжчих німецьких концентраційних таборів, що здобув собі світову «славу», — був КЦ Авшвіц — «Фернхтунгслагер», табір смерті, про що я вже згадав. Недавно, в 40-річчя закінчення Другої Світової війни, на телевізійних екранах ми бачили гори трупів «визволених» американськими, британськими і канадськими арміями в багатьох німецьких таборах смерті, ми бачили як бульдозери загортали ці трупи до спільних ям. І якщо говорити про КЦ Авшвіц — то це гори трупів /5 мільйонів!/. Я вже теж написав, що жиди розголосоли, що то — жидівські трупи, але треба ще раз і ще раз підкреслити, що то трупи в'язнів усіх країн, окупованих тоді Німеччиною, теж і українських, загинуло ж у всіх німецьких концентраціях 2 мільйони українських в'язнів.

Написав колись Тарас Шевченко: «... понад полем іде, не покоси кладе, не покоси кладе — гори...» /трупів/, але ж і тоді чума-холера в Україні не скосила мільйонів, а 7 мільйонів українців скосила голодом в 1932-33 роках московська холера /і косить далі і тепер/. А стріл бойовика ОУН Миколи Лемика в московського високого чиновника в советському консульстві при вул. Набеляна у Львові в жовтні 1933 року — в обороні цих мільйонів умираючих від голоду українців, що їх

присудила Москва до такої жадливої смерті — чомусь пропущено у фільмі про цей голод /»Жнива розпачі«, без спротиву і без стрілів/, випродукованому тут, за кордоном.

І хоч як це звучить може й дивно нинішньому західньому обивателеві, то треба окреслити, що »способом життя« /»вей оф лайф«/ в КЦ Авшвіц — була смерть, власне боротьба із смертю. Смерть на кожному кроці, на кожному місці, в кожному часі. Найбільше гинули на т. зв. зовнішніх командах /командо — це був відділ праці/, тих, що працювали поза табором /були такі команда, що працювали в середині табору, наприклад, пральня, кухня і ін./

Чому й як гинули? — непосильна праця, бігом, голод, холод, нужда, биття, знущання, наприклад, бігом з навантаженими цементом тачками, шкоре викидування землі /під будови чи канали, запряжені до вальця в'язні /замість коней/ і т. ін. Хто поганяв? — капи, обержапи, форарбайтери, такі самі в'язні — поляки і німці, СС-мани. Як мордували? — знеможених такою працею в'язнів мордували згадані поганячі, ставши на горло лежачого в'язня, або ставши обома ногами на дрючок, приставлений до горла.

Так замордували при будові — тачки з цементом, бігом, — в липні 1942 року братів провідника ОУН Степана Бандери — д-ра Олександра і Василя поляки — »фольксдойчі« Краль і Подкульські. Обидва брати згинули мученицькою смертю. Треба тут сказати, що вся кичка адміністрація в концтаборах була в руках в'язнів, в КЦ-ті Авшвіц — у руках поляків і німців-комуністів або кримінальників.

Відомо, що папа Павло Іван II канонізував святим польського священника, в'язня КЦ-ту Авшвіц о. М. Кольбе. Двященик Кольбе добровільно пішов на смерть за іншого в'язня-поляка. Як це сталося? Так от, що майже кожного дня на ранньому апелі викликали на т. зв. »леве скидло« /ліве крило/ в'язнів, що були призначені на розстріл, всі про те знали. І ось, як одного ранку викликали багатьох на »леве скидло« /в Авшвіці »пануючою« мовою була польська поміж в'язнями, а вище, очевидно, німецька/, то о. Кольбе став на місце одного викликаного поляка, і пішов на розстріл, врятувавши в такий спосіб свого земляка від смерті. Згинув від одного пострілу. Певно — це велика посвята.

А брати Бандери згинули мученицькою смертю, їх мордували довго... Згинули за друзів своїх. Хіба ж не мученики стають свяtimi?

Так ось жид Візенталь і його ставленик Питман недавно перед Комісією Дешена в Торонті /ця комісія займається вишукуванням серед українців у Канаді т. зв. »німецьких коляборантів« і »воєнних злочинців«/ назвав провідника ОУН Степана Бандеру »гітлерівським коляборантом«. А всім відомо, що Степан Бандера сидів у КЦ-ті Саксенгаузен, що двох його братів — д-ра Олександра і Василя замордували у КЦ-ті Авшвіц, що його швагра Лева Опарівського німці розстріляли. Візенталь і Питман танож про все це знають. Знають і говорять явну неправду, намагаються клеветами знеславлювати українців. Чому? Бо таку клевету не лише про Бандеру, але про всіх українців, що боролися з московсько-большевицьким наїзником і окупантом, а вони боро-

лися теж і з німецьким наїзником, — поширює Москва. Бо українські «буржуазні націоналісти» /як вона їх називає/ борються з Москвою й тепер — в Україні й у всьому світі, то московські опричники намагаються клеветою, очорнюванням, брехнею, фальшивками послаблювати українську визвольну боротьбу. Очевидно, даремне, бо «брехня має короткі ноги», а напасті ще більше сцементовують українську спільноту й її активність у Західному світі.

Оце зовсім недавно Москва, що 35 років мордує сина Головного Командира УПА ген. Романа Шухевича-Чупринки — Юрія, що його вкінці ще й осліпила, пустила в світ побрехеньку-фальшивку про його «прозріння» — «осудження українського націоналізму». Як дуже москалі бояться українського націоналізму й українських націоналістів!

А жиди? Чому жиди повторюють видумки і клевети Москви. Чому вони шукають за т. зв. «німецькими коляборантами» і «воєнними злочинцями» серед українців? Вони ж добре знають, що українці билися на життя і смерть з обидвома ворогами України — з Німеччиною і Росією, що ми понесли в Другій Світовій війні найбільші втрати /10 мільйонів/. Жиди знають, що українці збройно боролися на двох фронтах — проти обох наїзників, що мільйони українців пішли в німецькі /і московські/ тюрми і концентраційні табори, на невільничі роботи, на розстріли, на шибейці.

Вони ж бачили нас в KL-ті Авшвіц і в інших німецьких концетраціях, вони ж бачили нас у смертному поході — в евакуації Авшвіцу до KL-ту Мавтгаузен і далі до KL-ту Ебензее.

А Візенталеві і Питманові радимо, замість полювати за українцями, — пошукати за тими жидами, що в Авшвіці мордували своїх одновірців, за катом Якубом, що вішав там в'язнів, чи хоч би за жидівськими поліцистами чи членами «Юденратів» в кол. жидівських геттах, за тими жидами, що зганяли жидів і інших до газових комор, що надали їхні трупи в крематоріях.

На можливе питання, чи всі в'язні були однаково трактовані, треба ствердити, що всі однаково «виходили на волю» комином — жиди так само як українці, поляки і інші. Власне найбільше в'язнів були знищені в німецьких коморах. Деяких брали до газу відразу, навіть не давши їм номеру /всі в'язні в німецьких концтаборах отримували порядковий номер, пришитий на лівій стороні маринарки і на правій штанці, тільки в одному KL-ті Авшвіц, окрім цього, номер татуювали на лівому передрамені в'язня/. До газу брали також з т. зв. «кранкенбав» /це був ніби шпиталь/, в якому зовсім не лікували, а тільки перетримували якийсь час тих в'язнів, що впали з виснаження, а яких не замордували на місці праці. Що якийсь час приходив до «кранкенбав» лікар-німець, СС-офіцер /можливо, що приходив теж і Менгеле, що робив експерименти на тисячах в'язнів/, «вибирав» уже нездібних /на його думку/ до праці в'язнів і їх зразу вивозили тягарові автомашини до газу.

Найбільше в'язнів гинули в газових коморах, а далі при найважчій праці — викінчувані форарбайтерами, капами і оберкапами /це назви

*Лова ГУ Ліву, Я. Ствцько — голова ЦК АБН, б-р В. Ствельський — член ЦУ СУМ,
д-р М. Кушлета — голова Виховної Ради. Гостей вітає комендант табору
д-р М. Гута. (1958)*

в'язнів-поганячів/ на т. зв. зовнішніх командах, розстріляні, повішені, закатовані.

Прошу собі уявити щоденний поворот зовнішніх команд до табору: ідуть через браму — змучені, збиті, голодні — п'ятка за п'яткою, сотня за сотнею, тисячі — море в'язнів... ледве йдуть, але тримають крок і вирівнюють ряди, а поруч везуть на тачках, на возах, ведуть, несуть на плечах тих, що вже не годні йти, оркестра грає марша — «міцен аб» /шапки злітають з голов, в'язні притискають їх до стегна/ і «лягерфюрер» СС-офіцер і його прибічники відбирають парадну, дефіляду трупів і півтрупів... І починається вечірній апель /що тривав не раз і кілька годин, якщо когось забракло, або зле підрахували/ — тисячі стоять, вишикувані в довгі ряди, бльок біля бльоку, ті, що вже не можуть стояти — лежать поруч у болоті, в снігу, на дощі /залежно від пори року/, бо на апелі мусять бути всі в'язні: живі, мертві і ті, що «доходять»...

Так ось гинули в КЦ-ті Авшвіц мільйони. Якщо хто втік, то до відповідальності притягали ціле команду. Одного разу за одного втікача повішали на вечірньому апелі 12 в'язнів — всіх з цього команда вішав кат Якуб. А одного разу за такого втікача привели до табору і поставили на підвищенні на позорище всіх в'язнів — його маму і наречену. Утікач повернувся, його поставили на те саме підвищення з написом «гурра, іх бін шон відер да» /гурра, я вже знов тут/, потім повісили, а маму і наречену залишили в жіночому таборі.

До КЦ-ту Авшвіц прийшли три наші групи: одна 20-го липня, друга — 8-го серпня 1942 року з тюрми в Кракові «Монтелюпіх», пізніше поодинокі або по кілька з «Монтелюпіх» і інших тюрем, 8-ох привезли з Праги, разом 67, і 1-го жовтня 1943 року прийшов транспорт 122-ох зі Львова. Всіх цих ми знаємо поименно, всі ми вписані в реєстр Ліги Українських Політв'язнів у Мюнхені в 1945 році. До Авшвіцу привозили також в'язнів-українців із Східної України /теж і дітей/, всі вони тут загинули, та тисячі українців воєнно-полонених, що тут теж усі загинули. Їхньої кількості ані імен /за виїмком кількох/ не знаємо.

З нашої групи /Група Бандери/ в Авшвіці загинули: д-р Олександр і Василь Бандери, мгр. Дмитро Яців, член Українського Державного Правління, П. Дяків, М. Коваль, Г. Яворів, А. Пасічник, Р. Полутранка. З роками ми ставали «старими номерами» і вміли якось давати собі раду, «організуючи» додаткові харчі, на таборовому харчі вижити було неможливим, бо ставалися «музулманами» і «викінчувалися», а далі йшли до крематорії.

Стан в'язнів у КЦ-ті Авшвіц був постійно біля 15-18 тисяч, а загинуло тут 5 мільйонів, найбільше йшли до крематорії — «виходили на волю» комином, інших вивозили до других концтаборів, на їхнє місце привозили нових. Називали їх «мільйонівцями» /з огляду на високий порядковий номер/. Наша перша група отримала номери 49.721-744, друга — 57.317 — 378, третя — 154 тисячі вгору і всі — червоні тринутники.

КЦ Авшвіц не був визволений /як написала «Свобода», а потім спростувала, визнавши правдою те, що я про це писав/, був евакуйований німцями 18-го січня 1945 року — і це був безславний кінець його світової «слави». Це не було так просто евакуювати 20 тисяч в'язнів. Далеко по півночі ми вирушили в тяжку дорогу — в сніги і морози /було тоді мінус 20 Ц/. Ми йшли..., по обох боках дороги що десять кроків один СС-ман з відбезпеченим крісом — хто знемагав, того вони стріляли і так залишали в снігах серед дороги, в придорожних ровах... А ми йшли... ніч, день, знов ніч і знов день. І трупи позначували наш похід. На одну ніч нас загнали до забудувань придорожного фільварку, але всі ці забудування не були спроможні помістити стільки тисяч, отже велика кількість в'язнів залишалася «ночувати» під відкритим небом. Рано мало хто піднявся до дальшого смертного походу — замерзли... й так їх залишили. Ще один день ми йшли, а тоді заладували нас у відкриті товарні вагони і повезли. Це не допомагало — в'язні замерзали, поїзд-мариво затримувався серед засніжених піль, трупів викидали в сніг, і їхали далі... Один хліб на кожного в'язня і одна

м'ясна консерва на трьох, що ми отримали в Авшвіці на дорогу, давно скінчилися, в тяжкій дорозі навіть води не було. Так ми їхали три дні і три ночі, і прибули до KLJ-ту Мавтгавзен, половина транспорту залишилася в снігах... на все... Ні! Ім дзвони не грали...» на вічний спочинок /Про евакуацію Авшвіцу гл. мій друкований в газетах «Смертний похід»/.

Під гору ми добрели пізнім вечором до табору. Тут нас примістили між високими мурами з виходом до лазні, де мали перейти т. зв. «дезінфекцію». Але цілу ніч і цілий день «не було води», в'язні лягали в сніг і так замерзали. Інші пішли в наступ на лазню, їх місцеві опричники відбивали дрючками, на смерть, хвиля подавалася назад і затоптувала других. Тих, що вкінці перейшли лазню-дезінфекцію, погнали нагих до бараків, в яких було таке переповнення, що навіть стояти не було місця. А в ночі всі мусіли лежати.

Після трьох діб такого «стояння і лежання» — нас почали вивозити групами до побічних таборів. Мене з групою вивезли до KLJ-ту Ебензее біля Лінцу в Австрії. Сюди прибули ми 29-го січня 1945 року. І тут до всіх «новоприбулих» — «ляґерельтесте» найстарший у таборі в'язень, очевидно німець-кримінальник, найвища «влада» з в'язнів /бо найвищою справжньою владою був «ляґерфюрер» СС-офіцер і його прибічники СС-мани/ виголосив промову. «Цього місця, де ви прийшли, не шукайте на мапі, там його нема. Це місце називається «цемент». звідси ще ніхто не втік, ані не вийшов на волю, єдиний вихід для всіх — це комин». Так промовляв до нас в'язень німець-кримінальник три місяці перед розгромом Німеччини.

Справді, протягом цих останніх трьох місяців тисячі-тисячі «вийшли на волю» комином. Тут згнуло найбільше з нашої авшвіцької групи, між ними: Юліян Савицький, диктор української радіовисильні ім. Євгена Коновальця у Львові, що передав українському народові і всьому світові відомість про відновлення української держави 30-го червня 1941 року, брати Ровенчуки, гуцульські дуби-легіні, Олекса Пилипенко, М. Семчишин, С. Карабин, Ю. Маршицький, Е. Рудакевич, Сіхневич, два Тації, В. Приймак, В. Цюман, М. Чуйко, ст. д-р Климко, М. Шевчук і ін.

Праця в Ебензее була каторжна — день і ніч у штольнях-підземних тунелях, у яких німці планували примістити свої фабрики зброї й амуніції. Дорогу торував динаміт, а далі — наші руки, піт і кров... Голод, холод, нужда, биття викінчували в'язнів «на ходу». Ебензее — це справжні жнива смерті. Тих, що впали, але ще не були зовсім викінчені, несли на плечах назад до табору, і після апелю, на якому мусіли бути всі — живі, мертві і «доходяги», — несли тих, що ще давали знаки життя, на т. зв. «кранкенревір» /ніби шпиталь/, а тих, що вже не рухалися — до крематорії.

Я впав два рази — перший раз я ще був притомний, і мене потягнули /по снігу за ноги/ на «кранкенревір», звідки за кілька днів мене викинули як «арбайтсфигіг» /здібний до праці/. За другим разом мене, непритомного кинули між трупів, що чекали своєї черги до крематорії. Це було 18-го квітня 1945 року. Тут, серед трупів, завважив мене д-р Ми-

хайло Шевчук /«Гель»/, що виконував обов'язки лікаря й його завданням було, між іншим, перевіряти трупів перед крематорією — може котрийсь ще дихає... Я ще дихав, Гель забрав мене на «кранкенревір», а Олекса Пилипенко, що його принесли в тому самому часі до крематорії — не дихав, він уже не потребував жодної людської допомоги.

Так от, уже й наприкінці війни гинули мільйони на цьому жахливому відтинку кривавої Другої Світової війни, гинули за Українську Справу — за Україну, з рук німецького окупанта. /Про побут і загибель в'язнів у Ебензее гл. мій нарис, друкований в українській пресі «Наш Великдень у 1945 році»/.

А жиди Візенталь, Литман і другі полюють за «німецькими коляборантами» і «воєнними злочинцями» серед українців, за «українськими СС-офіцерами, що керували німецькими таборами смерті», яких ми — в'язні цих таборів, там не бачили, замість шукати за своїми власними коляборантами і злочинцями. На брехливу жидівську атаку треба давати рішучу відсіч, треба йти в контратаку і показати світові не лише жидівських воєнних коляборантів, але також і тих, що були співорганізаторами і ревними виконавцями великого голоду в Україні в 1932-33 роках. Відомо ж, що в СРСР серед 501 найвищих чиновників було 406 жидів. Треба показати і тих московських злочинців, що тоді і в часі війни вимордували /і тепер дальше мордують/ мільйони українців. Для них другий Нірнберг неминучий, їх «ченає зсукана петля», як писав Василь Симоненко.

В неділю, 6-го травня 1945 року, на наш Великдень американські танки в'їхали в концтабір Ебензее, і визволили рештки недомордованих в'язнів. Ті наші друзі, що могли ходити, вийшли відразу на волю, а такі як я, лежали, не маючи сили навіть піднятись. Біля мене: Данило Чайковський-О. Данський /що написав пізніше свої спомини п. н. «Хочу жити»/, В. Маринець, П. Болехівський-Боян і інші. Такий був кінець німецьким концтаборів, такий буде і московських!

«... Далекий світ, великий час, плывуть літа рікою...», а я все пам'ятаю вас і те пекло, якого не знав Данте, і тих друзів, що горіли любов'ю до України і згоріли в німецьких крематоріях — за Україну.

Роман Малащук
кол. в'язень НК-ту Авшвіц
ч. 57.349

СУМ в дії

ВІДБУЛИСЯ ПЛЕНАРНІ НАРАДИ ЦЕНТРАЛЬНИХ ОРГАНІВ СУМ

В суботу і неділю, 26-го і 27-го квітня 1986 року, в приміщеннях Будинку Організації Українського Визвольного Фронту відбулися пленарні наради Центральних Органів Спілки Української Молоді, в яких взяли участь представники з чотирьох континентів і шести країн діяльності СУМ. Особисто взяли участь в нарадах: Голова ЦУ СУМ — д-г Євген Гановський, І-ий заступник Голови ЦУ — д-р Аскольд Лозинський, Омелян Коваль — Голова Центральної Виховної Ради, Осип Рожка — Керівник юнацтва і головний редактор "Авангарду", Микола Фіголь — референт видань, Б. Лищишин — фінансово-господарський керівник, Ярослав Петрик — касир, Євген Маркович — координатор на Південну Америку, Богдан Баран — Голова Центрального Товариського Суду, Михайло Фурда і Корнель Василик — члени Центрального Товариського Суду, Степан Романів — Голова КУ СУМ Австралія, д-р Михайло Рожелюк — Голова КУ СУМ Канада, Віра Гайдамаха — Голова КУ СУМ в Німеччині. Відсутні члени виправдалися і прислали писемні звітлення з праці.

В першому дні нарад, які почалися у суботу 26-го квітня, о год. 10.00 ранку, після прийняття порядку нарад, Голова ЦУ СУМ приступив до обширного звіту з діяльності ЦУ СУМ, від часу останнього світового Конгресу СУМ, який відбувся в листопаді 1983-го року. Голова позвітував про організацію III-го Світового Злету СУМ в Льос Анджелес, чисельну участь сумівців з більшости країн діяльності СУМ, про видні зовнішньо-політичні успіхи цього Злету та внутрішнє скріплення, яке він приніс в сумівські лави. В дальшому звіті вказав на контакт ЦУ СУМ з теренами, через Канцелярію та через відвідини членів ЦУ СУМ, які в останній каденції відвідали кількакратно Аргентину, головно для допомоги в провадженні таборами, та терен Європи — Велико-Британію, Бельгію, Францію та Німеччину.

Окрім цього КУ СУМ Австралії запросила до себе на відвідини осередків д-га А. Гайдамаку з Німеччини. Голова ЦУ СУМ згадав про співпрацю з іншими молодечими організаціями в рамках СКУМО і обговорив запроєктовані плани на майбутнє. Особливо помітний вклад ЦУ СУМ був у ділянці видань: перенесення редакції і адміністрації сумівського видання "Крилаті" до ЗСА, з осідком в Нью-Йорку. Редакторство "Крилатих" передано д-гові Леоніду Полтаві. Канцелярія ЦУ СУМ, директором якої є д-г Михайло Фурда займалася контактами з КУ СУМ та технічно підготовляла виховні матеріали для молоді, головню на сумівські табори.

У своєму обширному звіті д-р Омелян Коваль, Голова ЦВР СУМ (Центральної Виховної Ради СУМ) звітував про стан видавництва, як і про пророблену працю в сумівській виховній системі. О. Коваль впродовж останніх 27 років докладав зусилля, щоб втримати на висоті "Крилаті" і "Авангард", забезпечувати їх безперерйний випуск та видавати низку виховної і розвагової літератури для молоді в різних серіях сумівської Бібліотеки, портрети великих людей, різдвяні і великодні серії карток, вишкільні матеріали ІСПО і т.п. Вже за нової каденції В-во ЦУ СУМ випустило дві поважні книги "Нас розсудить Бог" — повість письменника Святомира Фостуна та "Харч і здоров'я" — цінну книгу д-ра С. Зошука.

Керівник юнацтва позвітував про відвідини останньої поїздки до Європи в літі 1985-го року, про сприймання проекту IV-ого Злету Дружинників в Європі в час святкувань Тисячоліття Хрищення України, та про заплановані випуски виховних матеріалів. Голови КУ СУМ Америки, Австралії, Німеччини та член ЦУ з Аргентини подали стан респективних КУ СУМ і її діяльність, а за відсутніх доповнив Голова ЦУ. Широки звіти дали добрий образ життєвості СУМ, вказали на поважний зріст "всуменят", потреби молодшого і старшого юнацтва, заангажування членства у працю СУМ по осередках та в самодіяльні мистецькі одиниці. Зі звітів впливало піднесення числа таборовиків в часі таборувань (часом з іншими молодечими організаціями) — що вказало на свіжі перспективи у праці СУМ. Редактор "Крилатих" Леонід Полтава представив присутнім нове обличчя "Крилатих", стан дописувачів і просив представників з різних теренів заохочувати юнацтво слати дописи про життя СУМ в своїх країнах або цікаві інформації зі свого життя.

Редактор "Авангарду" поділився з присутніми зі станом двомісячника, який входить в 40-ий рік свого існування. За часу його редакторства появилося 10 чисел "А" об'ємом 80 ст. кожне. Для пожвавлення цього сумівського періодовика потрібно більше співробітників та більш якісних матеріалів. Редактор поінформував, що рубриці "СУМ а дії" присвячено особливої уваги.

Широко обговорювалися звіти членів ЦУ та Голів КУ та шукалося спільних розв'язок для активізації теренів де СУМ є малочисельний, або методів, щоб розпочати СУМ в країнах де є завдатки на його існування.

Одне з важливіших рішень пленарного засідання центральних органів було перенесення "Адміністрації" Авангарду, а в тім і всіх сумівських видань, бо "Крилаті" вже від двох років редагуються в Нью-Йорку, до ЗСА, щоб довести до фінансової санації В-ва. Рішено піднести ціну на "Крилаті" і "Авангард" щоб не втратити з причини девалюації доляра та підвищення видавничих коштів. Рішено перевести "Авангард" з двомісячника на кварталник, але збільшити кількість сторінок "Авангарду" із 80

на 96. ЦУ СУМ рішила стримати друкування запроєктованих книжок, а зосередитися над виданням потрібних сумівських підручників для старшого юнацтва та таборових матеріалів.

З інших рішень важливішими були: одобрення сорочки для "суме-нят", знайти відповідне місце переховування архівних матеріалів СУМ в Канаді, прийнято резигнацію Голови Центрального Товариського Суду, а згодом кооптовано його до праці в ЦУ на пості референта "суме-нят"; на місце Голови ТС покликано д-га Зенона Коваля з Бельгії. Рішено відбути IV Злет Дружинників в Європі літом 1988 року, видати ряд потрібних виховних матеріалів.

Дводенні наради центральних органів порушили низку актуальних і важливих проблем у житті СУМ, обговорили стан нашої Спілки та закреслили конкретні плани на майбутнє. Свідомість своїх сил і завдань дасть можливість певніше стояти на службі інтересів рідної Батьківщини та конкретних потреб української спільноти та нашої Спілки.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ В СТ. КЕТЕРИНС

Загальні збори осередку СУМ ім. гетьмана І. Мазепи у Ст. Кетеринс, Канада, відбулися 15 грудня 1985 р. в приміщенні Чорноморського Дому.

Збори відкрила голова осередку Наталія Дейнека і привітала членів, прихильників та представників організації, особливо голову та секретаря Крайової Управи СУМ Богдана Барана та Миколу Фіголя.

Дискусія про стан осередку виявила, що новообрана управа, на чолі з Михайлом Кобилецьким, має перед собою великий обов'язок оживити діяльність цього осередку, який протягом останніх кілька років лише міні-мально діяв.

У складі нової управи осередку є Михайло Кобилецький — голова, Андрій Кебало, Наталія Дейнека, Михайло Грицюшко, Марійка Водвуд, Віра Щудло (булавна), Мирося Кебало і Надія Комар (члени булави).

Контрольна Комісія: Микола Бережук, Віра Дейнека і Омелян Гавришин.

Товариський суд: Ярослав Сташинський, Микола Дейнека і Віктор Кочкубий.

БОРІТЬСЯ — ПОБОРЕТЕ!

Д-р Аскольд Лозинський виголошує головну промову

10,000 громадянства та 1,251 уніформованої сумівської молоді, яка прибула з 21 осереднів СУМ-А та поважна група молоді з Канади: з Онтаріо та Монреалю взяли участь в XXXV-му Всеамериканському Крайовому Здвизі СУМ-А. Архиерейську літургію відправив стемфордський єпарх владика Василій Лостен, великий приятель молоді, у сослуженні з отцем пралатом Мартином Канаваном, недавно обраним председником Союзу Українців Католиків "Провидіння", та генеральним вікарієм стемфордської дієцезії отцем Патрикієм Пашаком, парохом Церкви святого Юра в Нью-Йорку. Духовенство відправило панахиду за пам'ять полеглих героїв та за сл.п. голову Державного Правління з 1941 року достойного Ярослава Стецька. Після офіційної маніфестаційної частини голова ЦУ СУМ Е. Гановський, голова КУ СУМ-А Аскольд Лозинський, комендант здвигу Богдан Гаргай та Крайова Управа СУМ з командою здвигу та почесними гістьми приймали дефіляду молоді. Виступи сумівських танцювальних груп чарували публіку, як і монреальська оркестра СУМ "Трембіта" та театральний ансамбль "Заграва" з Торонта. Триденні святкування з різномодною мистецькою програмою та спортовими змаганнями були великим здобутком для СУМ-А та української громади.

Голова ЦУ СУМ Е. Гановський вітає сумівців

Вид на частину Почесної Президії і уніформованих учасників.

Промовляє комвдант XXXV К. Здвигу — Б. Гаргаї

Вид на частину уніформованих учасників XXXV. Всеукраїнського Здвигу.

XXXV-ий Всеамериканський Здвиг пройшов з небуденним успіхом впродовж трьох повних днів — п'ятницю, суботу і неділю — 29, 30 і 31-го серпня. Величезна маса людей, яких організатори ВКЗ начисляли до 10,000 осіб та понад дванадцять соток молоді прибули з далеких сторін розлогих ЗСА, як напр. Чікаго, Балтимор, Рочестер, Бофало, Сиракузів, Авбурну, Бостону, Гартфорду, Філядельфії, Бінггемпону, Нью-Гейвену, Клівленду, Парми, Йонгставну, та ближчих місцевостей до Нью-Йорку як Асторія, Джерзі Ситі, Пассейк, Трентон, Йонкерс і т.д. Цього року сумівський всеамериканський здвиг звеличала велика група молоді з Канади Монреалю та з округи Онтаріо. С. С. Мундран прибув шість разів на сумівську Оселю з своєю оркестрою "Трембіта" під диригентурою Ростислава Куліша, а з округи Онтаріо були запрезентовані Осередки з Ошави, Торонта, Етобіко, Гамілтону, Велланду, Ст. Кетеринс з сумівськими прапорами та канадським національним прапором.

Центральним гаслом, яке об'єднувало всі цьогорічні річниці і постаті було шевченкове "Борітеся — поборете" — до якого організатори і сумівський провід нав'язали відмічення 125-літ від смерти Тараса Шевченка, 70 літ смерти Івана Франка, 60 літ від вбивства головного отамана Симона Петлюри, 45 літ від проголошення відновлення української державности Актом із 30-го червня 1941 року, та 40 років від відновлення СУМ на чужині.

Комендантом Всеамериканського Крайового Здвигу КУ СУМ-А вибрала Богдана Гаргая, і затвердила цілий склад співробітників коменданта, як Теодора Боднара — бунчужного, та писарів Оленку Олещук та Нусю Вох. Треба згадати всіх тих членів Команди, які зробили цей XXXV-ий Всеамериканський Здвиг СУМ-А великим успіхом: Корнель Василик, як мистецький керівник та водночас комендант і ще діючого вишкільного табору імени головного отамана Симона Петлюри; спортові керівники: Ярослав Петрик, Іван Лещук, Мирон Приймак, Юля Головка-Приймак, яким довелося координувати змагання понад 30 різнородних дружин від-

біванки і копаного м'яча; господарський керівник, який вже ений раз докладав поту і труду щоб Всеамериканський Крайовий Здвиг забезпечити успіхом — Володимир Костик; Мирон Корнага, Василь Лавро, Марія П'ятка, — які дбали про фінансові справи, служба під проводом Степана Кіри, яка день і ніч дбала про порядок, Степан Журавський як керівник вступів, Мирослав Футала, який черговий раз дбав про привітання і привіти високопоставлених гостей американського і українського світу; декорації на Площі Героїв були трудом Стефи Грицков'ян, а мед-сестра прибула з Чікаґа — под. Уляна Боднар. Ціла екіпа членів відповідала за успішне перепровадження ВКЗдвиґу: Марта Колінська, Ліда Микитин, Андрій Бігун, Тарас Гнатишин, Микола Грицков'ян, Петро Плісак, Юрій Микитин, Петро Шмігель.

30-го серпня, в год 10 ранку, комендант ВКЗдвиґу відкрив у присутності голови КУ СУМ-А Аскольда Лозинського, та членів команди Здвигу, перед поважною групою молоді, (найбільшою частиною якої творив дисциплінований вишкільний табір ім. гол. отамана Симона Петлюри з своїм комендантом Корнелем Василюком), XXXV-ий ВКЗдвиґ — піднесенням зоряного американського прапору та блакитно-жовтого. У своєму короткому слові комендант Здвигу згадав річниці, які сумівська молодь відмічує цього року в *Рік Українського Воїна* та зупинився довше над постаттю сл.п. Ярослава Стецька та державницьким чином з 30-го червня 1941 року. Писар Здвигу, Оленка Олещук, відчитала офіційний наказ від КУ СУМ-А з визначенням функцій членів команди Здвигу, програмою та денним порядком. Молитвою закінчено офіційну частину відкриття.

Спортові змагання

Всеамериканський Здвиг все був доброю нагодою для кращих спортових дружин сумівської і несумівської молоді змагатись за першенство чи то у відбиванці чи в копаному. Цього року команда здвигу з відповідними референтами звернули на це особливу увагу і внаслідок до змагань у відбиванці приступило 29 дружин в різних категоріях: юнацьких чи дружинників з розрізненням: дружинники (юнаки) та дружинниці (юначки). Висліди не дали на себе довго ждати: найбільше точок у висліді відбиванкового турніру здобули старші юначки з Пассейку у своїй категорії, (Йонкерс — друге місце, Нью-Йорк третє), в категорії старших юнаків перемогу здобули юнаки з Філядельфії (Бостон — друге місце, Нью-Йорк — третє місце); у категорії дружинниць Йонкерс здобув перше місце а Нью-Йорк — друге. В категорії дружинників — Рочестер здобув першенство, а за ним Нью-Йорк на другому місці, Гартфорд на третьому. Змагання були завзяті. В цій категорії приступило 9 дружин до змагань з яких три прибули з Канади.

За першенство змагалися завзято дружини копаного м'яча із Чікаґа, Клівленду і Йонкерсу. Перше місце здобуло Чікаґа, друге Йонкерс а третє Клівленд. (В перших змаганнях Чікаґа проти Клівленду вислід був 6 : 1, а в чергових Чікаґа проти Йонкерсу 2 : 1).

Проходом по оселі

В пообідню пору повідкривалися на оселі біля 30 "крамниць" з українськими барвистими товарами: образами, керамікою, ювілірними виробами, вишиттям, хустками, власним стилізованим мистецтвом або книжковими стендами. Між цими численними "крамничками" можна було зазримити товар із "Січі" з Пасейку, "Українські адаптації" з Монтреалю, "Міжнародні платівки" з Джексона, Н.Дж., крамничку пані Анни Вирсти з Парми, Огайо, "Посмак України" Йосифа Винарчука, Візерунки Маріки (біжутерія і особливі візерунки), крамничку панства Майкутів з Бостону, крамничку пані Слави Василяк з Линден, Н.Дж., Біжутерії УКРАМ з Линбрук, Н.Дж., крамничку керамічного студію з Вайтгол, Н.Дж., крамничку Арки з Нью-Йорку, українського мистецького студію пані Катерини Байди і Марії Гул, книжки, платівки і українське мистецтво компанії Дністер, ручно мальовані керамічні вироби, поштівки, вишивки дарункової крамнички "Фантазія", виставку дитячої літератури Видавництва Алекс Сон, якою опікувалася пані Віра Медведик-Кап, вибір книжок виставочного стенду О. Череня та вже добре знаного всім учасникам здвигів та з'їздів крамничку книжок ОУВФ пана Василя Магала. Був також багатий вибір у образах (біля 30-ти полотен) маляра Козака, мол.

До цього треба додати що господарі — Оселя СУМ-А під проводом господарчого референта, Володимира Костика, адміністратора Оселі — пана Вівчара та цілого штабу пань і панів — всіх добровольців, обслуговували згодованих учасників Здвигу і гостей смачними варениками, голубцями, та різnorodними стравами. Прохолодне пиво і смачні страви додавали гостям охоти вглиблюватися у різnorodну багату програму XXXV Всеамериканського Здвигу СУМ-А.

До розваги численної публіки впродовж цих трьох днів спричинилися аж три оркестри, які впродовж трьох ночей грали до пізнього ранку розважаючи українськими та іншими мелодіями до танців оживили вечором ~~мелодіями публіку.~~

Неділя 31-го серпня

День 31-го серпня — неділя; другий день прекрасної серпневої погоди заповідався вже зранку гарячим. Зранку тут вже прибуло кілька тисяч осіб, щоб відпочати від міського руху, намілуватися свіжим повітрям кетскільських гір, насолодитися зустрічами та розмовами з знайомими з далеких сторін ЗСА та Канади, зачерпнути культурно-мистецького багатства XXXV-го ВКЗдвигу та чутися сильною українською багатотисячною родиною, яка собою представляє міцно зорганізовану цілеспрямовану, громаду.

Вже в 9:30-ій ранку прибув Владика Василь Лостен, який в білій рясі виглядав маєстатичною постаттю. Зразу ж засвистали свистки і кілька сот уніформованих сумівців вставилися в лави для привітання Владики. Голова КУ СУМ-А, Аскольд Лозинський в асисті Голови ЦУ СУМ, д-га Євгена Гановського, та коменданта ВКЗдвигу, д-га Богдана Гаргая, вийшли на зустріч Владиці з теплими словами привітання. Голова КУ СУМ офіцій-

Салют синьо-жовтому прапорові.

но вітав високопоставленого церковного достойника офіруючи йому щирю українську гостинність між сумівцями на сумівській оселі і просив о Архипастирське благословення. Сумівки, чи не найменші ростом і віком, Леся Оларчик і Мелянія Верига, піднесли врадуваному Владиці за старинним звичаєм хліб і сіль. Владика подякував за вітання та висловився, що йому приємно бути між сумівцями та радо благословить сумівську молодь. Після цієї формальности сумівські лави супроводили Владика Василя та сослужителів о. пралата Мартина Канавана, Голову Союзу Українців Католиків "Провидіння" — найстаршої української католицької забезпеченевої установи на американському терені, який оце вперше від коли його цього року обрано на Предсідника "Провидіння" вступив на сумівську Оселю; почесним гостем і співслужителем в архиєрейській літургії був також генеральний вікарій стемфордської дієцезії о. Патрикій Пашак, ЧСВВ та парох Церкви св. Юра в Нью Йорку. На площі перед пам'ятниками Героїв, збудованої за проектом мистця Михайла Черешньовського, Владика Василій і спів-служителі відправили при службі чотирьох сумівців — вітварних хлопців, Архиєрейську літургію до якої співав тридцятичленний хор під орудою пана М. Кормелюка. Сумівець М. Ціздин прекрасною дикцією і приємним тенором відспівав апостола.

"Будьмо народом, який шанує свій корінь..."

Отець Патрикій Пашак виголосив глибокозмистовну доповідь зупинившись над грядучими святкуваннями Тисячоліття Хрищення України, та зумів нанизити пропускаючи через сочку цієї грядучої події минулі і сучасні досвідчення українського народу.

Голова ЦУ СУМ Е. Гановський промовляє

О. генеральний вікарій усучаснив значення грядучих святкувань в житті українця сьогодні: "Так, в минулому історія вчить нас — були мученики і були катакомби, було хрещення, і в сучасному є такі мученики і ісповідники, є нові хрещення і нові катакомби, але ми переможемо, як будемо об'єднаним народом, котрий вміє шанувати свій корінь котрий має посвяту, котрий має цілковите відречення від особистих амбітних речей. Коли він стоїть за громадою, як громада його потребує..." Проповідник підкреслив потребу об'єднання всіх своїх сил для цілковитого цілеспрямованого досягнення мети, "яка пов'язана з минулим, котра є сучасна, котра є заповненням майбутнього". Проповідник перестеріг, що нам треба все на увазі мати минуле "що через недоцінювання минулого ми не втратили напрямку в майбутнє." Трагічними барвами змалював отець генеральний вікарій сумне підневільне положення українського народу включно з незаними ще на довгі покоління наслідки чорнобильської трагедії ядерного синдрому, який вже отруїв життя десяткам тисяч неповинних українців... "Кожний з нас і кожний нарід має свою релігійну історію за яку має здати звіт перед Богом. Моральна відповідальність є чужа диктатурам нацистського і большевицького типів, але це в нас найкращий засіб для виховання молоді в дусі лояльності, любови, співпраці, об'єднання, посвяти та пожертви — яка дала нам стільки героїв. "Християнські цінності любови, посвяти, виrozumіння, взаємне прощення своїх провин, об'єднання в одній Христовій вірі, одною Христовою любов'ю є тим міцним підніжжям, що стремітиме до самого Бога." Проповідник закінчив свою знамениту проповідь зазивом до молитви, яка повинна об'єднати нас у любові та посвяті до свого народу та своєї Церкви.

До Святого Причастя приступило дуже багато вірних. Після Архирейської Божественної Літургії Владика відправив панахиду за спокій душ поляглих Героїв України, а в цьому особливо згадано світлу постать головного отамана Симона Петлюри та недавню відійшовшого від нас сл.п. Ярослава Стецька, Голову УДП із 1941 року. Коли зник останній відгомін сумного Вічна Пам'ять відспіваного присутніми та хором під

орудою пана М. Кормелюка Владика закликав вірних приступати по пропам'ятні медалі Тисячоліття Хрищення України. Перед, під час і після Архиєрейської Божественної Літургії грала оркестра "Трембіта" релігійні гимни та пісні збагачуючи духове піднесення вірних. Майже сорок членна оркестра стояла під орудою пана Ростислава Куліша.

"Боріться! Поборете!..."

Маніфестаційну частину відкрито після короткої перерви. Після вступного слова коменданта, в якому віддано салют вмерлому Голові Проводу ОУН. Голові АБН-ЕРС, та Голові Державного Правління з 1941 року, активному революціонерові і глибокому публіцистові та після пращання та хвилини мовчанки — з головною промовою XXXV-го ВКЗдвигу виступив Голова КУ СУМ-А Аскольд Лозинський. Коротко, але зміло зумів він схопити найважливіші вартості у значеннях річниць і постатей, які ми відмічуємо, показавши у всіх річницях тяглість державницьких ідеалів, які плекає СУМ.

Почесна Президія

До почесної Президії були запрошені: Преосвячений Владика Василь Лостен, стемфордський єпарх, о. генеральний вікарій, Патрикій Пашак, МСРВ, о. архидиякон Іван Телюк, УАРУ, Володимир Мазур від ОУВФ Америки, мгр Ярослав Пришляк від ОУВФ Канади, мгр о. шамбелян Мартин Канаван — Предсідник Союзу Українців Католиків СУК "Провидіння" та фінансовий секретар СУК "Провидіння" Богдан Тодорів, мгр Євген Гановський — Голова Центральної Управи Спілки Української Молоді, Євген Сагаш від Крайової Управи Українсько-Американських Ветеранів, Софія Радьо від Головної Управи Об'єднання Жінок Чотирьох Свобід України, Марія Дупляк від Крайової Управи Організації Оборони Лемківщини, проф. Борис Губка від Фондації Волі, Степан Гавриш від Українського Народнього Союзу, д-р Михайло Снігурович від Екзекутиви Українського Конгресового Комітету Америки, і професор Іван Телюк — УККА, проф. Петро Гой від Фондації Уккранського Вільного Університету, пор. Лев Футала від Української Народньої Помочі, Микола Грицков'ян від Світового Братства Вояків УПА, Іван Йовик від Головної Управи Товариства колишніх вояків Української Повстанської Армії, Андрій Фудей від Союзу Українських Студентських Товариств Америки, Мирослав Ціздин від Крайового Осередку СУМ в Італії, проф. Ліна Андрієнко Данчук від Шкільної Ради УККА, мгр. Іван Кобаса від КВОРА, інж. Михайло Шпонтанк від Об'єданого Комітету Українсько-Американських Організацій великого Нью-Йорку, Відділ УККА, Микола Бойчук, Роман Маринович — від телевізійної програми.

Привітання XXXV-му Всеамериканському Здвигові Організатори Здвигу обмежили достойних гостей з почесної президії до найважливіших привітів даючи можливість охочим висловлюватися, можливість висловити більше думок на після-маніфестаційному прийняттю яке відбулося у новозбудованій сумівській світлиці.

До молоді промовляли:

З усними привітами виступали: Голова ОУВФ в ЗСА — Володимир

Мазур, представник ОУВФ в Канаді — інж. Ярослав Пришляк, д-р Михайло Снігурович склав привіт від Українського Конгресового Комітету Америки, мгр Євген Гановський промовляв від Центральної Управи Спілки Української Молоді та Джон Нікас як представник губернатора Маріо Куомо. Окрім того відчитано тільки кілька листів привіту, між якими Митрополита Мстислава, від Президента Регена і Проводу ОУН. Після відчитання списку привітів відбулася дефіляда Осередків під звуки оркестри "Трембіти".

Після офіційної маніфестаційної частини на прийнятті для почесних гостей виступали з словом: Голова Заряду Оселі Володимир Костик, від СУК Провидіння промовляв о. М. Канаван, та Богдан Тодорів, від УНП — пор. Лев Футала, а від Українського Народнього Союзу — Степан Гавриш; промовляв також маестро Михайло Черешньовський та протопресвітер отець Іван Ткачук, який раніше відправляв Божественну Літургію для православного членства СУМ і громадянства. Промовляв рівнож Євген Сагаш від Українсько-Американських Ветеранів.

Письмові привіти

Теплий, глибоко змістовний привіт наспів з Митрополитою Канцелярії Української Католицької Архиепархії від Митрополита Степана Сулика: "Українська молоде! Я дорожу твоїм будучим, — пише філядельфійський митрополит Степан — "бо Ти слава, сила й щастя нашого народу, У світі йде завзята боротьба між добром і злом. У цих часах неспокою, заворушень, жорстоких переслідувань українського народу в Україні й нуклеарних катастроф затрачується у світі почування справедливості і віри. Віра — це джерело культури, а культура це вияв віри. Співжиття між вірою і культурою не є мертвою абстракцією, бо таїнство віри є осередком щоденного життя. Тому бережіть прадідівську віру й плекайте християнську культуру українського народу. бо це є Вашим обов'язком у службі для рідного народу, є моменти для роздуми й молитви. Станьте у Ваших часах людьми культури й молитви..."

Владика Іннокентій, ЧСВВ пише у своїм привіті: "Ваша організація є вельми заслужена для Церкви і України, тому зі щирого серця бажаю Вам, щоб цей запланований Здвиг Спілки Української Молоді Америки звеличався наглядними успіхами. Борітеся — поборете! Вам Бог помагає!" — закінчує привіт чикагський епарх.

Митрополит Мстислав, обтяжений 89-літнім віком і станом здоров'я, висловлює членству СУМ-А та запевняє його "у своїй високій оцінці діяльності Вашої організації, зокрема на відтинку національного усвідомлення нашої молоді поза межами України".

З Білого Дому наспів привіт від директора президентського порядку дня і візитів з подякою за добру згадку. Даніел Петрик Мойніген, сенатор ЗСА, та Томас Дж. Ментон привітали Спілку Української Молоді з її 40-літтям відновлення на чужині а конгресмен Бенджамін Гимлен скористав із нагоди, щоб глибше зупинитися над значінням цієї події. "Вільний світ повністю свідомий героїчної відваги, якою була наділена перша Спілка Української Молоді у Києві, де вона була сформована у половині 20-их років, і яка була здушена советами за її ідеали. Не зважаючи на тверду советську репресію, дух самостійності і національної гордості залишається живим у серцях всіх українців і всюди.

В час святкувань значущого 40-ліття я прилучуюся з нашою спільнотою і численними моїми колегами у гарячій бажанні, що колись ми всі зустрінемося у вільній незалежній Україні."

В імені губернатора Нью-Йорку Маріо Куомо прислав привіт Томас Дж. Раєн, особливий асистент губернатора, заявивши, що Джон Нікас виголосить вітання від губернатора. Посадник Нью-Йорку Ед Кач виправдав свою відсутність іншою вже наперед запланованою візитою.

Свіжо звучав привіт нової посадниці міста Елленвіл Полін Венеції — "Спілка Української Молоді, яка пережила, незважаючи на переважаючі труднощі — є блискучою лекцією у видержливості для всіх тих, які вважають, що свобода якою вони так радо втішаються в ЗСА є гарантованою".

З привітів від українського суспільно-політичного світу наспів привіт від Проводу ОУН за підписом секретаря О. Оленя. В ньому ставиться молоді на взір до наслідування постаті Голови Проводу ОУН Ярослава Стецька, Голови Державного Правління з 1941 року "який як символ і дороговказ вказує нам своїми заповітними скрижалами шлях до осягнення мети до віднови Української Держави, що є метою волелюбного українського народу і його авангардної сили — молоді."

Голова ЦВР СУМ (Центральної Виховної Ради) в Брюсселі, Бельгія, в привіті вказує на життєвий шлях Достойного Ярослава Стецька, який "залишив нам у спадщині незнищиму ідею, яку сам здійснював на протязі цілого свого життя. Це ідея українського християнського націоналізму, яка є нашою всіх ідеєю і яку ми зобов'язані здійснити. Здійснити її можливо тільки в боротьбі. Вже Іван Франко сказав, що "лиш боротись, значить жить". Без боротьби немає перемоги. Тому боріться — поборете, Вам Бог помагає!" закінчує привітання О. Коваль.

Пластовий сеньор Ігор Сохан, Голова КПС вітає сумівський Здвиг побажанням успіхів у праці та пластовим привітом "СКОБ".

"Самопоміч" — Головна Управа Об'єднання Українців в Америці за підписами Богдана Ластовецького, голови, і Миколи Ганущака, секретаря, привітали 35-ий ВКЗдвиг СУМ-А з побажанням "щоб Здвиг кріпив не тільки його учасників, але зворушив серця усієї української спільноти і пригадував, що змагання українського народу проходять далі, рівночасно наповняв серця всіх нас, а зокрема нашої молоді вірою, що надійде світлий день коли український нарід заживе незалежним вільним життям на своїй прадідній рідній землі у Самостійній, Соборній Українській Державі."

Головна Управа Об'єднання Жінок Чотирьох Свобід України за підписами Дарії Степаняк, Голови і Марії Лозинської — секретарки вказують на почесне завдання виховання молодого українського покоління, яке припало СУМ-ові.

Д-р Ярослав Падох в імені Наукового Товариства ім. Шевченка оцінює здвиги молоді як важливий засіб її патріотичного виховання та приготування до громадської настанови і активності. В привіті висловлене признання виховникам і батькам за їх невтомний труд для виховання української молоді на добрих україно-американських громадян".

Дивізійники ЗСА бажують успіхів у підготові українських патріотичних кадрів а головно нових провідників з просьбою вшанувати в Рік Українського Воїна українських вояків всіх українських формацій, що віддали

своє життя на шляху до волі нашої Батьківщини — писали в привіті голова — Осип Голинський і Ярослав Закаляк — секретар.

Іван Олексон в імені Братського Союзу висловлює надію, що молодь вихована в національному дусі, в часі коли іде наступ на нашу мову, історію і культуру, є гарантом, що наша нація вийде переможцем. "Молодь СУМ-у, вихована в національному дусі і вірна самостійницьким ідеалам прямує до перемоги."

Д-р Богдан Стебельський від Асоціації Діячів Української Культури, від її Головної Управи висловлює думку: "хай Бог і Україна, які видніють на Ваших прапорах вирощують своїм змістом і формують чергові кадри борців за правду нашого народу!"

Щирі вітання переслала також Шкільна Рада УККА за підписами д-ра Євгена Федоренка — голови і Ліни А. Данчук — секретаря.

Привіти наспіли також від Крайових Управ СУМ з цілого світу: Крайова Управа СУМ Австралія за підписами Степана Романіва — Голови і Павла Сеніва — секретаря; КУ СУМ Канади за підписами Голови д-ра Степана Рожелюка і ділового секретаря — Миколи Фіголя; КУ СУМ Франції за підписом Лярисі Вітошинської-Друард — голови і секретаря І. Пастернака; КУ СУМ Велико-Британії за підписами Голови — Володимира Шляхетка і ділового секретаря І. Фініва.

Культурно-мистецька програма

Цього року культурно-мистецький керівник та заповідач дводенної багаті мистецької програми на 35-му ВКЗдвизі мав нагоду представити кількатисячній публіці кілька добрих сумівських одиниць, які показали завдатки на ще кращий майбутній ріст. Танцювальний ансамбль "Чайка" з Осередку СУМ в Йонкерсі недаремно здобув собі славу чи не найкращої танцювальної одиниці східнього побережжя. Мистецький керівник Орест Русинко зумів кілька десятків сумівців вишколити на добре здисципліновану одиницю, яка зуміла передати народні танки на висоті і бездоганно. Приємно було спостерігати завершеність рухів. Танцювальний ансамбль вздовж двох вечорів чарував глядачів українськими народніми танцями, які для неодного через своє вміле виконання поновно набирали на вартості. Ансамбль "Чайка" представив: "Привіт" — вітання, "Лебедину Пісню" яка захопила красою повільно виконаного і опанованого танку і хизуванням гарними вишитими рушниками; "Залицання", яке було грайливим легким танком та веселий танець "Лазить гуцул", "Буковинський танець" та "На Січі" з бравурно виконаним "Гопак" та чисельністю танцюристів викликали захоплення та признання присутніх.

Танцювальний ансамбль "Дунай" з Рочестеру не виступав з таким широким репертуаром чи такою чисельною групою, але його танки дали показ гарно осягненого рівня, на що можна було дивитися з насолодою. Танки "подільський козачок", "Запорожець" та "Полтавський козачок" будобре виконані і ніхто не може заперечити мистецькому керівникові групи великого вкладу у працю і виконання танцювального ансамблю "Дунай".

В неділю вечером виступали ще молодша група при Осередку СУМ-А в Йонкерс виконуючи танки "Віз" і "Гопак" а старша танцювальна група "Дівочий танець" і "Гопак" під проводом Володимира Юрченюка, мис-

тецького керівника ансамблю. Шкодуємо тільки, що певні недотягнення технічного порядку не дали змоги повністю насолодитися вечорами гарно виконаними танцями.

В неділю виступав також бандурист з Торонта з вінком українських пісень, виконав також "Горлицю" та львівські фрагменти за композицією Григорія Китастого.

Великий вклад у цьогорічний XXXV-ий Всеамериканський Здви́г сумівської молоді вклала сумівська оркестра Трембіта монреальського осередку СУМ під проводом диригента Ростислава Куліша. Впродовж двох днів вони були всюдисущі. Присутні могли на милуватися грою майже сорок членної оркестри, яка грала релігійні гимни, народні пісні, в'язанки, та марші. З релігійних гимнів присутні чули "Боже Великий", "Боже, вислухай благання", "О, спомагай нас" та український, американський та канадський славні. З народніх пісень — "Черемшину", "в'язанку народніх пісень" в обробці Р. Куліша, "Рушничок", "Бандуру" а з маршів оркестра грала: "Марш Полтава", "Ой ви стрільці січовії", "Ми йдем вперед", "Ой видно село", "Гей, нумо ж хлопці до зброї", "Шандрук", в'язанку маршів і "Марш Гриця". Було приємно восьмий раз вітати їх на оселі молоді і слухати їхньої гри.

Черговою одиницею, добре здисциплінованою був сумівський хор вишкільного табору СУМ-А ім. головного отамана Симона Петлюри, який впродовж трьох тижнів вивчив кілька гарних пісень на кілька голосів та під проводом пані мгр Марії Фесьо зумів їх передавати двічі публіці в великій залі сумівського будинку, "За Тебе, Україно" на слова Щурата, музика Людкевича, обробка Марії Фесьо, "Полтавський рушничок" слова Мал., музика Середи, обр. М. Фесьо, "Де гори, Карпати" — народня пісня, "Ти моя Україно" слова і музика Гнатишина і "Синя Дивозія" — показали працю диригентки і добру передачу, як і дикцію таборовиків. Сумівка Христина Геруля акомпаньовала хор на фортеп'яні. Вдоволенна публіка мала нагоду двічі заслухати виступ хору: раз у суботу вечером а другий раз зараз після вистави театрального ансамблю з Торонта "Заграва".

"Віва, Бойко"

На наших сценах гумору, взагалі, бракує. П'єса Бориса Будного частинно заступає його брак передаючи в легкий спосіб конфлікт генерацій, в тому випадку молоді яка йде за течіями сучасного життя в американському світі асимілюючись і денаціоналізуючись, як і застаріле — модне в 70-их роках серед повної частини молоді — захоплення марксизмом, але неспівмірним до сучасного життя сьогодні. Бойко, в ролі — Володимир Довганюк подобався, менше переконливим вийшов студент марксист, який чомусь в останній сцені виходить симпатично, бо виявляє трохи більш гуманного вирозуміння до свого діда і взагалі починає сумніватися в марксизмі. На нашу скромну думку, в такій легкій постанові, коли студент "блазнить" і виходить комічно в своїй 'марксівській правдивості' не треба було накидуватися на нього аргументами про голод, пролиту кров і т.д., бо на це треба було б писати драму а не комедію. Однак ці зауваги відносяться до автора п'єси а не до акторів." І якось поділ чуттів і серця Канаді і Україні відбувся чомусь так собі просто... але, треба признати, що гра акторів була сприймлива і добра, дикція поза малими

виїмками — дуже добра. Це справді повчальна весела розвага і коли "Заграва" буде йти в турне по більших і менших осередках обов'язково треба піти розвеселитися грою акторів і трохи повчитися. Велика зала була переповнена від кількості людей — легко можна ствердити, що понад 500 осіб вщерть заповнили велику світлицю оселі.

В ролях виступали: Володимир Довганюк в ролі пенсіонера Нестора Бойка, Надя Липовецька в ролі пенсіонера Наталії Марчук, Ева Козак в ролі пенсіонера Марійки Клапчикової, Осип Терлецький в ролі Северина Стрибога — пенсіонера, Оля Щурик в ролі дочки Бойка, Гані Гринів; Олекса Стельмахович в ролі бизнесмена Івана Гриніва, чоловіка Гані, яка є управителькою школи. Ролю Андрія Гриня в ролі студента (марксиста) грає Орест Лецишин: в ролі сина Бойка, Нестора, виступає Микола Кандюк, (Нестор є адвокатом); Олександра Микитенко грає ролю дружини Симона, господині дому, а ролю Олени Бойко (дочку Симона і Павлини Бойко) виконує Андрія Можарівська; в ролі адвокатки Ірини Марчук, (дочки пенсіонерки Наталії Марчук), виконує Ліліяна Філь-Перун.

Костюми — Марія Левицька.

Театральний ансамбль "Заграва" увійшов у 35-ий рік свого існування. Діє від довгих років із культурного осередку в Торонто на Крісті Вулиці ч. 83.

Закриття вишкільного табору

Цього року участь сумівської молоді в таборунні дорівняла кількості молоді з перед десяти років: біля 350-400 сумівців таборували в різного роду уладах: молодшого юнацтва, старшого юнацтва під шатрами, суменята, спортовий табір та вишкільний табір в числі 60-ти осіб під командою Корнеля Василика і о. Романа Мірчука — головного виховника.

Всеамериканський Крайовий Здвиг закінчив сезон таборуння сумівської молоді. О 6-й вечора, в неділю 31-го серпня, вистрочені таборовики одержали їхні висліди і відзнаки. Взаємно раділи успіхами. Раділа і команда і виховники, бо помімо сорок років віднови СУМ на чужині, кадри СУМ ростуть новими виховниками і впорядниками, що є гарантом здорового розвитку СУМ та вкладу у суспільно-громадське життя. Промовляв комендант табору Корнель Василик, Голова КУ СУМ-А, Аскольд Лозинський, звертаючи увагу на дальший вжиток української мови та отець Роман Мірчук, наголошуючи практичні поради таборовикам та відчитуючи список юнаків і юначок, які визначилися вживанням української мови в часі таборуння.

Сумівський вишкільний табір нараховував добрі вишкільні сили, такі як проф. Микола Чировський, д-р Петро Мірчук, д-р Ігор Мірчук, мґр Осип Рожка, отець Роман Мірчук, Корнель Василик (комендант і інструктор), мґр Марія Фесьо. В допомозі бунчужному стояла сильна команда; бунчужним був Юрій Микитин, кошовим Петро Плісак а кошовою Дарка Наконечна, писарем була Ліда Микитин, а мед-сестрою Уляна Боднар з Чикаґа.

Триденні святкування з цілою гамою виховної, культурно-мистецької програми та трьох вечорів розваг і танців при оркестрах (Хлопці зі Львова, Чарівні Очі, Іскра і Червона Рута) дали змогу учасникам насолодитися українською мистецькою програмою, як і розважитися.

Вишкільний табір 1986 з Владикою Василем Лостенем.

Духовий вимір був представлений офіційною маніфестаційною програмою з Архиерейською Службою Божою та Панахидою за Поляглих Героїв, як і центральною доповіддю про цьогорічні річниці. Проповідь, промова Голови КУ СУМ-А, та привітання гостей мали в собі зерна патріотичного усвідомлення і унапрявлення, які дали досить духової поживи для кожного зацікавленого. Сама присутність Владики і численних гостей були визначним для Східної Української Мислі, що вона знаходиться на черговому етапі росту, засвідченому цього літа великим зростом сумівських таборів та великою участю уніформованої сумівської молоді, яка прибула з 21 Осередків з ЗСА та з Канади. КУ СУМ-А бажаємо дальших успіхів та бажаємо, щоб чергові Всеамериканські Здвиги бачили ще більш численні лави СУМ та громадянства, як запоруку майбутньої сили громади, об'єднаної і цілеспрямованої в своїй визначеній меті — здобутті УССД.

О. Рожка

Щастя бажаємо!

ВЕСІЛЬНІ ДЗВОНИ зі САСКАТУНУ САСК.

В суботу, дня 24-го травня 1986 р., звінчалась молода пара Петруся Королевич і Муррій Фрізен. Тайну супружнього життя уділив молодятм у Катедрі св. Юрія Всеч. о. Ленард Романів при спіучасти родини молодої і молодого та запрошених гостей. По шлюбі відбулась весільна гостина у домі молоді при Катедрі св. Юрія, якою вміло керував староста пан Ярослав Сиваник, односілчан і приятель родичів молодої Петрусі п-ва Марії і Амброзія Королевичів. Молода Петруся, це виконавиця в шкільному Спілки Української Молоді СУМ у Саскатуні, а родичі є активними членами Організації Українського Визвольного Фронту у Саскатуні. Під час прийняття побажання молодятм зложили Всес. о. Митрат Володимир Івашко від Катедральної Парохії. Батько молодої п. Амброзій Королевич подякував всім гостям що прибули на вінчання їхньої донечки Петрусі. Під час весільної забави молодю пару обдаровано гарними дарунками, на другий день по весіллю відбулись поправини за старанням родичів молодої п-ва Марії і Амброзія в Українському домі Дніпро Центру, і на заклик старости

п. Ярослава Сиваника переведено збірки на Українську Пресу, збірку перевели п. Тарас Матвейко і Михайло Леочко. Зібрано 100.00 дол., з того призначено 50.00 дол. на пресфонд Гомін України і 50.00 дол. на пресфонд журналу Авангард. Всім жертводавцям щира подяка а молодій парі Петрусі і Муррієви бажаємо здоровля і щастя на новій дорозі подружнього життя. Щастя Вам Боже на Многі і Благі Літа.

М.Б.

ЗМІСТ

<i>Е. Гановський</i> : Стоятимемо вірно на сторожі Його ідеалів	93
Сл.п. Я. Стецько	98
<i>С. Романів</i> : Прощальне слово від української молоді	99
Життєвий шлях Я. Стецька	101
<i>Зореслава</i> : Похорон сл.п. Ярослава Стецька	104
<i>Я. Стецько</i> : У 45-ліття державницького чину	112
<i>В. Мазур</i> : Я. Стецько — видатний український державний діяч XX-го століття	119
<i>Є. Орловський</i> : У світі молоді нашої доби	128
<i>Я. Стецько</i> : Слово до української молоді в Австралії	132
<i>ВІСТІ З КРАЇНИ НЕВОЛІ:</i>	
Відійшла від нас Героїня	136
Звернення українця до брата афганця	139
Жорстоке побиття Марченка	142
А. Щаранський і жидівсько-українські стосунки	143
—	
<i>М. Дорошенко</i> : Україно моя	145
<i>Р. Малащук</i> : Чому і як гинули мільйони	146
<i>СУМ В ДІІ:</i>	
Відбулися пленарні наради Центральних органів СУМ	155
Загальні Збори в Ст. Катерінс, Онт.	157
Борітеся — поборете! — XXXV Всеамериканський Крайовий Здвиг СУМ Америки	158
Щастя бажаємо: Петруся Королевич і Муррій Фрізен	172
<i>На обкладинці</i> : Фото сл.п. Ярослава Стецька в часі проголошення Акту 30 Червня	
<i>Я. Гніздовський</i> : Орел в клітці	

Гніздовський: Орел в клітці